

DECIZIE

23.07.2021

mun. Orhei
mun. Орхей

nr. 8.20

Cu privire la aprobarea Planului Strategic
de dezvoltare social-economică a mun. Orhei 2021-2025

În scopul consolidării capacităților autorităților publice locale în domeniul dezvoltării durabile și abilitării administrației publice cu instrument de lucru privind proiectarea și realizarea managementului dezvoltării urbane și pentru a fortifica capacitățile de dezvoltare durabilă a mun. Orhei, în temeiul art.10, art.118-126 din Cod administrativ al RM nr. 116 din 19.07.2018; art.14, alin.(2), lit.p) din Legea nr. 436- XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”; art.8-13 și art.15 din Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența procesului decizional,

CONSILIUL MUNICIPAL ORHEI DECIDE:

1. Se aprobă Planul Strategic de dezvoltare social-economică a municipiului Orhei pe perioada 2021-2025, conform anexei la prezenta decizie.
2. Autoritatea executivă a Consiliului Municipal Orhei va întreprinde acțiunile necesare pentru implementarea Strategiei de dezvoltare social-economică a municipiului Orhei 2021-2025, inclusiv și actualizarea anuală a strategiei prenotate, în caz de necesitate.
3. Sursa de acoperire financiară va fi, după caz, din: bugetul local, bugetul de stat, alte surse de acoperire atrase suplimentar.
4. Pentru informarea publică prezenta decizie se plasează pe pagina oficială a Primăriei municipiului Orhei în rețeaua Internet www.orhei.md precum și se afișează pe panoul informațional al Primăriei mun. Orhei.
5. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii acesteia în Registrul de stat al actelor locale și poate fi atacată în termen de 30 zile de la data comunicării în Judecătoria Orhei (adresa: str. Vasile Mahu, 135, mun. Orhei), conform prevederilor Codului Administrativ al Republicii Moldova.
6. Controlul asupra executării prezentei decizii revine Primarului municipiului Orhei, Pavel VEREJANU.

Președintele ședinței

Semnat la data de 29.07. 2021

Contrasemnat:
Secretar interimar al
Consiliului municipal Orhei

Boris DARIEV
Grigore MÎRA

2

**PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORHEI,
CONSILIUL MUNICIPAL ORHEI**

Anexa nr.1
la decizia
Consiliului municipal
nr. 18.20
din 25 . 07 .2021
în total 71 file

„Aprobat”
conform Deciziei Consiliului Municipal nr. ___ din ____ 2021
_____, Verejanu Pavel, Primar
semnătura, ștampila

„Actualizat”
conform Deciziei Consiliului Municipal nr. ___ din ____ 2022
_____, Verejanu Pavel, Primar
semnătura, ștampila

„Actualizat”
conform Deciziei Consiliului Municipal nr. ___ din ____ 2023
_____, Verejanu Pavel, Primar
semnătura, ștampila

„Actualizat”
conform Deciziei Consiliului Municipal nr. ___ din ____ 2024
_____, Verejanu Pavel, Primar
semnătura, ștampila

„Actualizat”
conform Deciziei Consiliului Municipal nr. ___ din ____ 2025
_____, Verejanu Pavel, Primar
semnătura, ștampila

PLAN STRATEGIC
de dezvoltare social – economică
a municipiului Orhei pentru
anii 2021 – 2025

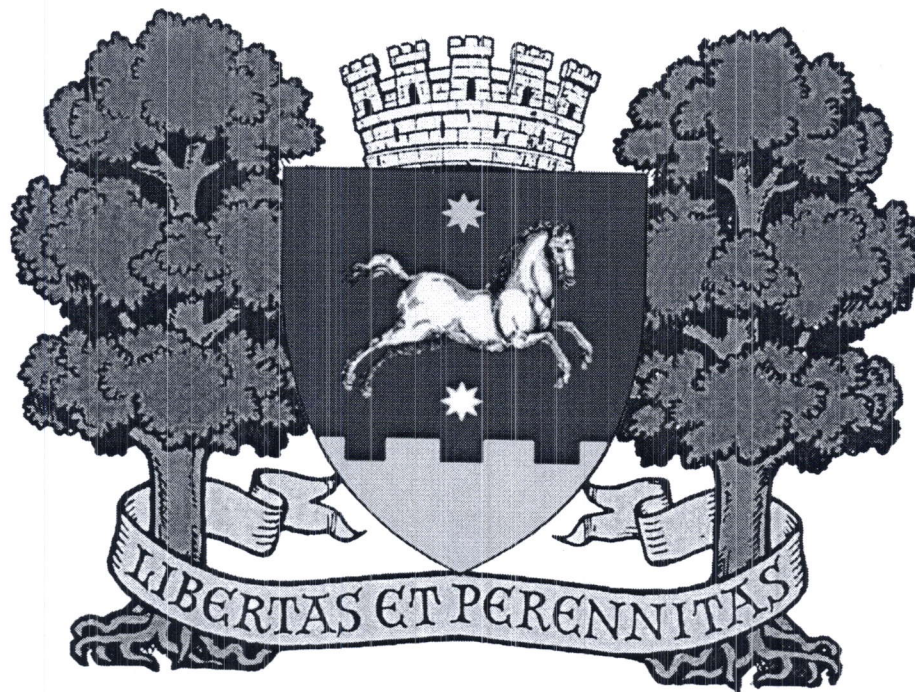
Secretar interimar al Consiliului municipal Orhei

ORHEI 2021

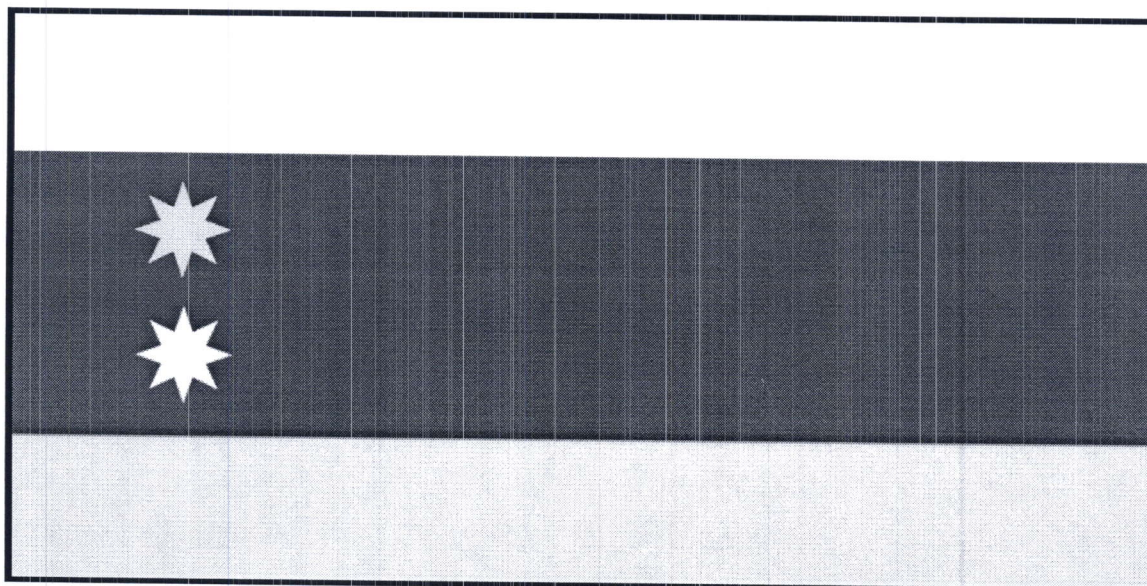
Grigore MÎRA

Simbolurile oraşului

Stema oraşului Orhei a fost aprobată de către Consiliul oraşenesc cu următoarea descriere: „Pe roşu, un cal conturnat de argint, alergând între două stele cu opt raze, una de aur și cealaltă de argint, deasupra unui zid crenelat, de aur, ieşind din vârful scutului. Scutul timbrat de o coroană murală de argint cu cinci turnuri. Susţinători – doi stejari naturali. Deviza pe o eşarfă albastră cu litere de aur: „LIBERTAS ET PERENNITAS” (Libertate și continuitate).”

Drapelul oraşului Orhei, a fost elaborat în baza smalţurilor câmpului și figurilor din stema oraşenească și reprezintă o pânză dreptunghiulară (1 x 1.5) tripartită în fascie – alb, roşu, galben – în proporție de 1:2:1 și având în câmpul roşu, la hampă, două stele cu opt raze, una sub alta, prima de aur și cealaltă de argint.

Cuprins:

Cuvânt înainte	3
Introducerea	5
1. Profilul comunității	
1.1 Denumirea, poziția geografică a municipiului	11–12
1.2 Descrierea APL	12–15
1.3 Evaluarea infrastructurii locale	15–21
1.4 Istoricul municipiu	21
1.5 Componenta stratului antreprenorial	21–23
1.6 Fondul locativ și condițiile de trai	23
1.7 Specificul localității: relief, ape, clima, resurse naturale. Starea mediului ambiant	23–25
1.8 Bănci comerciale. Asociații de Economii și Împrumut	25
1.9 Mediu de informare	25
1.10 Turismul	25-26
1.11 Activități culturale	26
1.12 Atracții turistice în mun. Orhei	26–27
1.13 Proiecte implementate în municipiul Orhei	27–32
1.14 Probleme stringente ale localității	32–33
1.15 Orașe Înfrățite	34
2. Planul strategic de dezvoltare al municipiului pentru anii 2021 – 2025	
2.1 Viziunile dezvoltării municipiului Orhei până în anul 2025	35–39
2.2 Contradicțiile care afectează dezvoltarea municipiului Orhei	39–43
2.3 Direcțiile strategice de dezvoltare a municipiului Orhei	43–47
2.4 Evaluarea mediului intern și extern al comunității (SWOT)	47–49
2.5 Planul de activitate pentru cinci ani	50–71
2.5.1 Direcția strategică „Dezvoltarea infrastructurii sociale”	50–57
2.5.2 Direcția strategică „Dezvoltarea economică a municipiului”	57–61
2.5.3 Direcția strategică „Prestarea serviciilor de gospodărie comunală moderne”	61–65
2.5.4 Direcția strategică „Amenajarea și îmbunătățirea aspectului estetic al municipiului”	65–68
2.5.5 Direcția strategică „Parteneriat și guvernare locală”	68–71

CUVÂNT ÎNAINTE

Stimați cetățeni,

Recunoaștem nevoia unei viziuni, a unei perspective pe termen lung pentru un viitor comun, în care să ne regăsim ca membrii ai comunității, care să ne motiveze și să ne ghideze în stabilirea politicilor, priorităților de dezvoltare și a acțiunilor care necesită a fi întreprinse, a programelor și proiectelor prioritare pentru municipiul Orhei.

Înțelegem că este important să valorificăm aceste viziuni împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, financiare, materiale, umane, tradițiile în scopul unei dezvoltări susținute, constante care să facă din comunitatea noastră una dintre cele mai frumoase și mai confortabile.

Pentru ca comunitatea noastră să se dezvolte așa cum ne dorim pînă în 2025, este necesar ca în decursul acestei perioade, să adoptăm acea strategie care poate să transforme viziunea noastră de dezvoltare în realitate, fiind ghidată de un management eficient și eficace.

Planul de dezvoltare al municipiului Orhei pentru anii 2021–2025 este un proiect inițiat de Consiliul Municipal în colaborare cu alte instituții din municipiu, care are ca scop stimularea dezvoltării integrate și armonioase a comunității noastre.

Suntem conștienți că numai prin concentrarea acțiunilor noastre pe aceste proiecte prioritare viziunea noastră comună și obiectivele strategice stabilite vor putea fi atinse.

Primarul Municipiului Orhei,

Pavel VEREJANU

INTRODUCERE

Planul strategic de dezvoltare social – economică a municipiului Orhei pentru anii 2021–2025 a fost elaborat în scopul de a impulsiona procesul de dezvoltare a comunității, de a ghida efortul autorităților locale, sectorului asociativ, sectorului economic și al cetățenilor în soluționarea problemelor comunitare prin construirea unui parteneriat comunitar eficient.

Planul strategic de dezvoltare social – economică este un document complex, care are la bază următoarele documentele:

- Strategia de Dezvoltare a raionului Orhei (2021 – 2025);
- Strategia de dezvoltare regională Centru 2016–2020;
- Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020";
- Strategia Națională de Descentralizare (2012–2015);
- Strategia energetică a Republicii Moldova pînă în anul 2030;
- Strategia Sectorială de dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii 2012–2020;
- Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014–2020;
- Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014–2020;
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028;
- Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2020";
- Strategia Europa 2020, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene revizuită (2006);
- Programul Național de dezvoltare a orașelor–poli de creștere.

Planul strategic de dezvoltare social–economică a municipiului Orhei a fost elaborat în mod participativ, prin implicarea reprezentanților tuturor grupurilor social demografice din municipiul Orhei. Participarea populației la elaborarea planului strategic de dezvoltare social–economică va contribui la creșterea spiritului de inițiativă a oamenilor din comunitate, la implicarea păturilor vulnerabile în procesul de luare a deciziilor și la responsabilizarea comunității pentru deciziile luate și pentru întreg procesul de dezvoltare. Totodată, implicarea tuturor actorilor din comunitate va spori gradul de dezvoltare a parteneriatului în rezolvarea problemelor locale.

Comitetul de Dezvoltare Locală (în număr de 11 persoane) a fost constituit astfel încât să fie acoperite toate domeniile de cuprindere a strategiei. Componenta finală a CDL a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr. 260 din 17.08.2020 „Cu privire la modificarea dispoziției nr. 208 din 29.06.2020”.

Componența CDL:

N/o	Numele, prenumele	Funcția de bază	Funcția în CO
1.	Verejanu Pavel	Primar	președinte
2.	Cojocari Cristina	Viceprimar (domeniul construcții și infrastructură)	vice-președinte
3.	Cernei Igor	Specialist principal, în cadrul primăriei (domeniul resurse programate)	secretar
4.	Trusovscaia Alina	Specialist principal, în cadrul primăriei (domeniul relații cu publicul)	secretar asistent
5.	Țurcan Anastasia	Viceprimar (domeniul economico-financiar)	membru
6.	Cristea Valerian	Viceprimar (domeniul social)	membru
7.	Zinicovschi Svetlana	Specialist principal, în cadrul primăriei (contabil șef)	membru
8.	Maevschi Oleg	Arhitect șef al municipiului	membru
9.	Zgureanu Olga	Specialist principal, în cadrul primăriei (domeniul planificare cheltuieli)	membru
10.	Cireș Elena	Specialist principal, în cadrul primăriei (domeniul planificare venituri)	membru
11.	Postolache Svetlana	Specialist principal, în cadrul primăriei (domeniul tineret și sport)	membru

Necesitățile strategiei pentru dezvoltarea municipiului:

- Dezvoltarea economiei și crearea unui mediu antreprenorial favorabil;
- Stabilirea politicilor publice de acțiune privind protejarea mediului;
- Gestionarea echilibrată a resurselor și a mediului natural;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- Stabilirea politicilor publice de acțiune privind siguranța populației.
- Stabilirea direcțiilor de dezvoltare economică, în conformitate cu posibilitățile și potențialul local și în armonie cu dezvoltarea economică a țării;
- Planificarea proiectelor de investiții, conform necesităților populației din localitate;
- Elaborarea și aplicarea politicilor publice privind amenajarea eficientă a teritoriului;
- Stabilirea politicilor publice de acțiune privind protejarea mediului;
- Elaborarea și aplicarea unor politici publice în domeniul social, care să asigure evoluția pozitivă în domeniul demografic, fixarea și dezvoltarea forței de muncă locale;
- Elaborarea politicilor publice privind lucrul cu tineretul;
- Planificarea proiectelor de atragere a investitorilor din țară și de peste hotare.

Planificarea strategică participativă a municipiului Orhei este inovativă pentru comunitate prin două elemente cheie relevante pentru acest proces: implicarea membrilor localității la elaborarea strategiei de dezvoltare și metode noi de facilitare a procesului, care asigură în mare măsură participarea cetățenilor.

S-a lucrat după metoda propusă de Simon Koolwijk, consultant al Institutului Afaceri Culturale din Olanda. Strategia de facilitare utilizată se bazează pe instrumente moderne de identificare a opiniei participanților: Metoda Discuției și Metoda Fundamentală de Seminar.

Metoda Discuției a fost utilizată la facilitarea conversației în grup și a permis participanților de a-și manifesta creativitatea și aprofunda clarviziunea fiecăruia, de a împărtăși experiența personală și de a extinde viziunea fiecăruia asupra subiectului, în final a permis atingerea consensului grupului și consolidarea acestuia.

Metoda Fundamentală de Seminar a fost utilizată în cadrul seminarului de elaborare a planului strategic și a permis concentrarea maximă a participanților pe idei, identificarea unui număr cât mai mare de opțiuni și luarea deciziilor conștientizate și acceptate de echipă.

Primul pas în procesul de planificare strategică a municipiului Orhei a fost stabilirea acordului inițial cu comunitatea care nu este altceva decât o înțelegere cu factorii de decizie interni cu privire la efortul general orientat spre elaborarea strategiei. Importanța implicării de la bun început a principalilor factori de decizie s-a manifestat prin sprijinul și angajarea ulterioară – oferirea de informații vitale pentru efortul de planificare – cine trebuie implicat, legitimare, evaluare, buget, spațiu de întrunire. Astfel la prima întrunire s-au identificat persoanele cu autoritate și competențe diverse din comunitate, s-a convenit asupra momentelor organizatorice, rolul de inițiator și lider al procesului de planificare strategică și l-a asumat Primăria municipiului Orhei.

La următoarea etapă s-a evaluat mediul intern al comunității, folosindu-se abordarea dezvoltării în evoluție. S-a utilizat metoda focus-grupului, adunări de Cartier pentru a identifica multitudinea de probleme ale comunității și actorii sociali competenți în rezolvarea lor, s-au colectat date statistice despre comunitate pentru a evalua posibilitățile acesteia.

Aceste două etape au permis de a pregăti comunitatea pentru procesul de elaborare a proiectului planului de activitate pentru o perioadă de 5 ani. Aceasta s-a realizat în cadrul unui atelier de planificare strategică cu o durată de 4 zile.

Elaborarea proiectului planului de activitate a fost abordat prin prisma viziunii succesului, aceasta asigurând atitudinea pozitivă a participanților la atelier și stabilind puncte clare de orientare și tendințe de dezvoltare.

Desfășurarea atelierului de planificare a inclus 4 sesiuni de lucru. Prima sesiune a fost dedicată discuției privind determinarea perspectivelor de dezvoltare ale comunității pe o perioadă de 5 ani, fiind definite viziunile membrilor comunității vizavi de viitorul municipiului Orhei.

În sesiunea a doua s-au identificat problemele și obstacolele ce ar putea împiedica dezvoltarea dinamică a municipiului și s-a evaluat mediul intern și extern al comunității. Avantajele și dezavantajele au fost evaluate în mod realist, la aprecierea oportunităților și pericolelor s-a pus accent pe interesul și posibilitățile altor comunități, agenți economici, structuri de stat de a contribui la dezvoltarea municipiului, precum și la momentele negative care vin din afara comunității și asupra cărora comunitatea locală nu poate interveni, sau într-o măsură foarte mică poate contribui la diminuarea acestora.

9

Sesiunea a treia a inclus identificarea acțiunilor concrete ce ar putea diminua sau înlătura obstacolele identificate și de a fortifica avantajele comunității.

În sesiunea a patra, utilizând rezultate primelor trei sesiuni, s-a elaborat proiectul planului de activitate pentru 5 ani. La această etapă s-a ținut cont de necesitatea conexiunii între planul municipal și planul strategic de dezvoltare a Consiliului Raional Orhei și alte planuri existente în municipiu – programele administrației publice, ale serviciilor sectoriale, ale instituțiilor sociale și economice – astfel, aceste acțiuni (programe de instruire, educație, culturale reparații curente, alte activități devenite tradiționale) au fost luate în considerație, și au fost incluse în planul de activitate.

Și la etapa inițială, și de-a lungul întregului proces de planificare strategică s-au discutat în profunzime **principiile planificării strategice**, acest lucru fiind necesar pentru asigurarea compatibilității între abordările noi ale procesului de planificare strategică participativă și deprinderile tradiționale, bazate pe metode administrative, pe principiul „acțiune după indicație”.

În procesul de lucru s-a contat pe participarea substanțială a tuturor cetățenilor reieșind din interesul tuturor membrilor comunității pentru comunitate în ansamblu.

În planul strategic s-au inclus acțiuni de mobilizare a cetățenilor, de promovare a schimbărilor de atitudine față de valorile comunitare. Echipa de elaborare a planului și-a asumat angajamente de a iniția implementarea activităților planificate.

A finalizat procesul de elaborare a planului strategic prin înaintarea proiectului de decizie la ședința Consiliului Municipal. Astfel prin decizia nr. _____ din _____ 2021 a fost aprobat planul strategic de dezvoltare social-economică al municipiului Orhei.

În acest context Consiliul Municipal Orhei își propune următoarele **obiective generale** pentru dezvoltarea social – economică a mun. Orhei în **perioada 2021 – 2025:**

- Crearea de oportunități și facilități atractive pentru potențialii investitori autohtoni sau străini.
- Regionalizarea, dezvoltarea și diversificarea serviciilor publice oferite cetățenilor.
- Valorificarea potențialului turistic local.
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii urbane și a celorlalte utilități publice.
- Ridicarea standardului de viață al locuitorilor municipiului.
- Protecția mediului înconjurător, dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de mediu.
- Implementarea instrumentelor digitale și a soluțiilor IT inteligente în dezvoltarea orașului și îmbunătățirea serviciilor publice.
- Dezvoltarea durabilă a localității.

Materializarea activităților, planificate în Direcțiile strategice vor duce la realizarea următoarelor **obiective specifice:**

- Îmbunătățirea calității serviciilor de educație.
- Dezvoltarea mediului de afaceri.
- Protecția socială a persoanelor social vulnerabile.
- Diversificarea surselor de finanțare.

- Consolidarea relațiilor cu diaspora.
- Fortificarea turismului.
- Îmbunătățirea continuă a infrastructurii în mun. Orhei.
- Sporirea calității a serviciilor de gospodărie comunală.
- Protecția mediului înconjurător.
- Păstrarea valorilor, culturii și tradițiilor.
- Promovarea sportului și a unui mod sănătos de viață.
- Fortificarea securității și ordinii publice.
- Modernizarea și digitalizarea serviciilor publice.

Viziunea

Reieșind din propunerile și solicitările identificate în cadrul diagnozei social–economice a municipiului Orhei și având la bază tendințele de dezvoltare social–economică a utilităților și serviciilor publice, **VIZIUNEA** strategică de dezvoltare a municipiului Orhei pentru perioada anilor 2021 – 2025 este următoarea:

Asigurarea dezvoltării durabile a localității, a infrastructurii urbane, prin implementarea tehnologiilor informaționale digitale și dezvoltarea proiectelor social–economice pentru îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor municipiului și majorarea bugetului prin atragerea investițiilor și gestionarea eficientă a acestuia.

Misiunea

1. Pentru realizarea VIZIUNII misiunea comunității și a autorităților publice locale este orientată ca municipiul să devină **o urbă** al soluțiilor și tehnologiilor inteligente, cu securitate sporită, cu valori și tradiții ecologice, atractivă pentru turiști și investitori, cu locuitori fericiți, cu condiții de trai îmbunătățite, perspective pentru tineri, susținerea afacerilor și dezvoltare continuă.
2. Orhei oraș exemplu – centru regional turistic, economic, verde, atractiv. Oraș modern, inteligent, tehnologizat, digitalizat, cu stabilitate social–economică, transparență avansată.

Valorile Strategiei

Realizarea viziunii și misiunii va fi posibilă după acceptarea de către fiecare locuitor al municipiului a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită acceptate în următorii ani.

Valori

- **Profesionalism.** Rapiditate, calitate, competență, eficiență și eficacitate în rezolvarea problemelor stringente ale municipiului.
- **Responsabilitate.** Asumarea de către responsabilii de implementare a Planului Strategic de a întreprinde până la sfârșit a acțiunile calitative și cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

- 11
- **Umanism.** Toate activitățile descrise în prezentul plan au ca scop final sporirea nivelului de trai al fiecărui locuitor sau oaspete al municipiului Orhei, și fiecare cetățean, direct sau indirect își aduce aportul său la realizarea acestui plan.
  - **Competență.** Implicarea în rezolvarea problemelor municipiului a cetățenilor care dispun de abilități și cunoștințe necesare și care sunt responsabili de consecințele derivate.
  - **Patriotism.** Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, față de orașul natal și de locuitorii acestuia.
  - **Transparență.** Activități permanente de realizare a posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor în asigurarea implementării Planului Strategic.
  - **Activism.** Simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverență la toate etapele realizării Planului Strategic.
  - **Cooperare.** Asocierea diferiților actori din localitate, în scopul amplificării efortului comun pentru lucrul în interes reciproc la implementarea Planului Strategic.
  - **Toleranță.** Manifestare de îngăduință, răbdare, stimă și respect reciproc, cumpăt în situații stresante și critice, în interesul celor din jur.
  - **Onestitate.** Părțile implicate în procesul implementării strategiei de dezvoltare vor da dovadă de corectitudine, integritate, modestie în realizarea unei conclucrări sincere la realizarea cu succes a Planului Strategic.

Principiile de dezvoltare strategică:

- **Participarea** – implicarea coordonată a autorităților publice, a cetățenilor, mediului de afaceri și a societății civile în procesul decizional de soluționare a problemelor din municipiu.
- **Parteneriatul** – stabilirea de parteneriate constructive și efective pentru colaborare și acțiuni de coordonare între APL, alte instituții de stat, mediul de afaceri și societatea civilă.
- **Nediscriminarea și egalitatea de șanse** – tratamentul egal și nediscriminatoriu a populației în baza criteriului de rasă, etnie, sex, gender, opinie, dezabilitate, origine socială, apartenență religioasă și alte criterii similare.
- **Cooperarea inter-sectorială** – toate instituțiile de stat, sectorul de afaceri și societatea civilă care au obiective similare pe segmentul dezvoltării comunitare și respectiv sunt implicate, vor sprijini și vor dezvolta activitățile, care reprezintă acțiuni concrete inter-sectoriale.
- **Egalitatea în drepturi** – fiecare cetățean are drepturi egale la accesarea oportunităților și informației de ordin public, dezvoltarea personală, studiile, angajarea în câmpul muncii conform calificării, libertatea de a-și exprima propriile opinii, dreptul de a accesa variate servicii.
- **Imparțialitatea** – toți actorii comunitari, implicați în implementarea Planului Strategic, monitorizarea și evaluarea acestuia sunt tratați în mod egal și imparțial.

PARTEA I. Profilul comunității

1.1 Denumirea, poziția geografică a localității

Denumirea localității: Municipiul Orhei

Poziția geografică: Municipiul Orhei este amplasat în centrul Republicii Moldova, la o distanță de 48 km spre Nord de capitală – mun. Chișinău, pe traseul Chișinău – Bălți – Rezina – Călărași, pe malul râului Răut, la intersecția nodului rutier Bălți – Rezina – Călărași.

Suprafața totală: Fondul funciar total constituie 2018,233 ha, inclusiv:

- Teren proprietate publică a statului – 24,62 ha
- Teren proprietate publică a UAT Orhei – 1095,364 ha
- Teren proprietate privată – 648,249 ha
- Terenurile fondului silvic – 206,0 ha

N/o	Criteriu	Descriere	Unitate de măsură
1.	Suprafața agricolă	104,62 din care : - Arabil – 88,9 - Plantații multianuale – 7 - Construcții agricole – 7,7 - Drumuri agricole – 1,0	ha

Tabloul demografic general:

Conform datelor statistice din 2020, populația municipiului Orhei numără – 34149 locuitori. Majoritatea absolută a locuitorilor sunt moldoveni, dar sunt și ruși, ucraineni, romi, evrei. Toți locuitorii sunt de religie ortodoxă.

Vârsta	Total	Populație stabilă	
		Bărbați	Femei
0–6 ani	227	1164	1063
7–17 ani	3365	1793	1572
18–25 ani	3188	1595	1593
26–62 ani	20289	9187	11102
63–80 ani	4447	1714	2733
81 și peste	633	174	459
TOTAL	34149	15627	18522

Cifra persoanelor plecate peste hotare este de aproximativ 8700 persoane.

Infrastructura fizică:

În localitate nu există cale ferată, distanța pînă la calea ferată este de 31 km (Strășeni).

Rețeaua de drumuri.

Lungimea totală a drumurilor din oraș este de 94 km, dintre care 82 km sunt drumuri cu acoperire rigidă. **Starea drumurilor** este una dintre preocupările APL și a populației din localitate, deoarece în ultimii 5 ani au fost reparate peste 30 km de drumuri. În pofida faptului că toate străzile centrale sunt reparate capital, în localitate încă există drumuri care necesită intervenții urgente.

Primarul municipiului

Pavel VEREJANU – activează în calitate de primar în baza Hotărârii Judecătorei Orhei /3-19170286-38-3-26102019/ cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, în municipiul Orhei, prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pentru un mandat de 4 ani. Este la primul mandat. A absolvit Facultatea de Economie a Universității Agrare de Stat din Moldova. Timp de mai mulți ani a deținut funcția de conducere în companii private, dar și în instituții de stat. În iunie 2015 a devenit parte a echipei primarului de Orhei Ilan ȘOR. A exercitat funcția de consilier municipal și președinte al fracțiunii majoritare „Pentru Orhei” din Consiliul Municipal Orhei.

1.2 Descrierea APL

Administrația publică a municipiului Orhei este reprezentată de un personal competent, cu o bogată experiență în domeniu.

Autoritățile publice locale sunt:

- Consiliul Municipal ca autoritate deliberativă
- Primarul ca autoritate executivă.

Consiliul Municipal a fost ales la alegerile locale din 2019, este compus din 27 consilieri.

Componența Consiliului Municipal:

Nr.	Numele, prenumele	Denumirea partidului
1	ULANOVA Svetlana	P.P. ”ȘOR”
2	ȘARGU Alina	P.P. ”ȘOR”
3	NEAMȚEV Anatolii	P.P. ”ȘOR”
4	BELENCHI Iurie	P.P. ”ȘOR”
5	PISOV Evgheni	P.P. ”ȘOR”
6	DARIEV Boris	P.P. ”ȘOR”
7	GOREA Tatiana	P.P. ”ȘOR”
8	CAPBĂTUT Alexei	P.P. ”ȘOR”
9	TABARCEA Avelin	P.P. ”ȘOR”
10	PARUTENCO Nelli	P.P. ”ȘOR”
11	ROMANOVA Olga	P.P. ”ȘOR”

12	RAILEAN Tatiana	P.P. "ȘOR"
13	CAPRARI Tatiana	P.P. "ȘOR"
14	GĂLESCU Cristina	P.P. "ȘOR"
15	SIDORENCO Maxim	P.P. "ȘOR"
16	ȚIPORDEI Denis	P.P. "ȘOR"
17	COGALNICEANU Ludmila	P.P. "ȘOR"
18	IAZADJI Lidia	P.P. "ȘOR"
19	COLUPAEVA Maria	P.P. "ȘOR"
20	COJOCAR Violeta	P.P. "ȘOR"
21	CHIRIOGLO Margareta	P.P. "ȘOR"
22	MICLEUȘANU Raisa	P.P. "ȘOR"
23	CREȚU Natalia	P.P. "ȘOR"
24	BORȘCI Natalia	P.P. "ȘOR"
25	PĂNUȚA Tatiana	B.E. „ACUM Platforma DA și PAS”
26	HAREA Igor	B.E. „ACUM Platforma DA și PAS”
27	AGA Sergiu	Candidat Independent

Funcționarii Primăriei municipiului Orhei:

Nr.	Prenume, Nume	Funcția
1	Pavel VEREJANU	Primar al municipiului Orhei;
2	Anastasia ȚURCAN	Viceprimar al municipiului Orhei;
3	Cristina COJOCARI	Viceprimar al municipiului Orhei;
4	Valerian CRISTEA	Viceprimar al municipiului Orhei;
5	Ala BURACOVSKI	secretar al Consiliului municipal Orhei;
6	Svetlana ZINICOVSKI	contabil șef;
7	Oleg MAEVSKI	arhitect șef;
8	Daniela CAZAC	specialist principal evidență contabilă;
9	Olga ZGUREANU	specialist principal planificare;
10	Feodora GUDIMA	specialist principal reglementarea regimului funciar;
11	Oxana DUCA	specialist principal reglementarea regimului funciar;
12	Tatiana SANTONI	specialist principal venituri;
13	Natalia NEGRU	specialist principal relații cu publicul;
14	Violeta MORARI	specialist principal achiziții publice;
15	Grigore MÎRA	specialist principal asistență juridică;
16	Anastasia BUIACOV	specialist principal relații cu publicul;

17	Claudia CEBOTARI	specialist principal percepere fiscală;
18	Larisa BOTNARIUC	specialist principal percepere fiscală;
19	Ludmila ȚÎBULEAC	specialist principal percepere fiscală;
20	Regina ZGARDAN	specialist principal percepere fiscală;
21	Maria PANTALON	specialist principal construcție și infrastructură;
22	Svetlana POSTOLACHE	specialist principal tineret și sport;

BUGETUL LOCAL

Anul 2020:

Venituri: – 103 240,2 mii lei,

Cheltuieli: – 103 240,2 mii lei.

Nr. d/o	Denumirea programelor	Mii lei
1	Exercitarea guvernării	9 073,0
2	Gestionarea fondurilor de rezervă și de intervenție	1 100,0
3	Protecție și salvare pe apă	1 100,0
4	Dezvoltarea drumurilor	24 823,6
5	Supravegherea și îngrijirea animalelor fără stăpîn	910,0
6	Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale	19 000,0
7	Iluminarea stradală	3 500,0
8	Dezvoltarea culturii	810,0
9	Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național.	750,0
10	Sport	70,0
11	Tineret	75,0
12	Educație timpurie	34 921,3
13	Educația extrașcolară și susținerea elevilor dotați	6 855,4
14	Protecție socială a unor categorii de cetățeni	251,9
	Total Cheltuieli	103 240,2

Anul 2021:

Venituri: – 103 691.3 mii lei,

Cheltuieli: – 103 691.3 mii lei.

Nr. d/o	Denumirea programelor	Mii lei
1	Exercitarea guvernării	9 825,0
2	Gestionarea fondurilor de rezervă și de intervenție	1 100,0
3	Protecție și salvare pe apă	1 200,0
4	Dezvoltarea drumurilor	24 000,0
5	Supravegherea și îngrijirea animalelor fără stăpîn	780,0
6	Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale	18 845,0

7	Iluminarea stradală	2 515,0
8	Dezvoltarea culturii	810,0
9	Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național.	780,0
10	Sport	70,0
11	Tineret	75,0
12	Educație timpurie	36 261,2
13	Educația extrașcolară și susținerea elevilor dotați	7 358,5
14	Protecție socială a unor categorii de cetățeni	71,6
	Total Cheltuieli	103 691,3

1.3 Evaluarea infrastructurii locale (rețele edilitare, telecomunicații, rețele de transport, obiecte de menire socială).

Evacuarea deșeurilor.

Volumul anual al deșeurilor solide, provenite din mun. Orhei, care constituie 50 000 m³ sau 20 000 tone, sunt evacuate la depozitul de deșeuri orășenesc, amplasat pe o suprafață de 8 ha în zona rezidențială a orașului. Depozitul de deșeuri nu este amenajat conform cerințelor în vigoare și reprezintă un pericol pentru mediu înconjurător, din care cauză urmează să fie închis, recultivat și reamplasat.

Primăria mun. Orhei, în comun cu întreprinderea Municipală „Servicii Comunal Locative” întreprind activități concrete de soluționare a reamplasării depozitului și anume:

- conservarea depozitului respectiv cu ulterioara recultivare;
- implementarea tehnologiilor noi de depozitare și reciclare a deșeurilor;
- tratarea și valorificarea deșeurilor;
- identificare posibilităților de construcție a uzinei de prelucrare a deșeurilor.

Aceste acțiuni, preconizate pentru a fi realizate, sunt stipulate în contractul de Parteneriat Public Privat.

În mun. Orhei sunt amplasate 30 de platforme pentru colectarea selectivă a deșeurilor, dotate cu containere de 0,9 m³ și 1,1 m³. Din cele 5 cartiere ale orașului, în 2 cartiere, unde avem amplasate case individuale, colectarea se efectuează direct de la sursă în recipientele proprietarilor. La transportarea și evacuarea deșeurilor sunt implicate 5 unități de transport specializate, dotate cu utilaj de încărcare – descărcare.

Apă și canalizare.

Autoritățile municipiului Orhei în continuu depun efort pentru ca toți locuitorii să fie conectați la rețelele de apă și canalizare. În prezent, au loc lucrări de construcție a rețelei de canalizare și lucrări de planificare și proiectare a extinderii acesteia pe întreg teritoriul al municipiului Orhei.

Actualmente, serviciile de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate din mun. Orhei sunt prestate de „Regia Apă Canal–Orhei” S.A.

Cerința de apă potabilă a mun. Orhei este asigurată din apele subterane, prin intermediul captărilor existente:

- Frontul de captare Mitocul Vechi – 15 fântâni arteziene;
- Frontul de captare Grădina Publică – 3 fântâni arteziene;
- Frontul de captare Jeloboc – captajul din izvor cu o capacitate de 6000 m³/zi.

Dezinfectarea apei potabile se realizează prin instalații moderne de clorinare.

Stația veche de epurare a apelor uzate din mun. Orhei cu o capacitate de 10.000 m³/zi, este exploatată în proporție de 30 la sută. Începând cu luna octombrie 2013, în mun. Orhei a fost pusă în funcțiune Stația de Epurare a Apelor Uzate conform tehnologiei Zonelor Umede Construite (ZUC), fiind una dintre cele mai mari ca dimensiune stații de epurare de acest tip, în Europa.

Iluminare stradală.

Iluminarea stradală a municipiului Orhei este o prioritate pentru autoritățile locale. Începând cu anul 2015 au avut loc ample lucrări de extinderea sistemului de iluminare stradal, prin instalarea noilor piloni, instalarea cablului torsadat în rețelele de iluminare stradală, modernizarea plafoanelor de iluminat stradal și înlocuirea celor vechi pe plafoane noi de tip Led. La fel în 2015 a fost exclusă taxa pentru iluminarea stradală de pe locuitorii mun. Orhei. Astfel în prezent 100% din străzile orașului sunt iluminate și au loc în continuare lucrări de modernizare a rețelei de iluminat stradal. În municipiul Orhei un accent important se pune pe siguranța pietonilor, ca urmare a acestui fapt pe străzile centrale al orașului paralel cu rețeaua de iluminare stradală sunt instalate rețele de iluminat a trotuarelor, iar trecerile pietonale sunt iluminate cu culoare roșie pentru a spori vizibilitatea cetățenilor și prudența conducătorilor auto.

1. Numărul de piloni – 4318 buc.
2. Corpuri de iluminat Led – 4517 buc.
3. Corpuri de iluminat cu becuri econom – 336 buc.
4. Corpuri de iluminare trotuare – 461 buc.
5. Proiectoare roșii, la trecerile de pietoni 50 wt – 60 buc.
6. Noduri de evidență – 52 buc.
7. Puncte de transformare – 52 buc.
8. Lungimea rețelei – 153 km.

Conducta de gaz.

Alimentarea orașului cu gaz lichefiat își are începutul în anul 1961. SRL „Orhei–gaz” s–a format în anul 1999 la decizia SA „Moldova–gaz” din 13.07.1999. În fața întreprinderii noi formate au fost puse următoarele sarcini: aprovizionarea fără întrerupere cu gaze naturale a tuturor consumatorilor; deservirea calitativă; extinderea rețelelor gazoduct.

Conducta de gaz municipală:

Noduri de evidență	de	Presiune înaltă (m)	Presiune medie (m)	Presiune joasă (m)
18		53	62598.8	106885.2

Nr. consumatori:

<i>Persoane fizice</i>		<i>Agenți economici</i>	
Sector privat	Blocuri de locuit	Nr. de întreprinderi	Locuri de consum
5776	4705	387	569

Consumul mediu anual de gaze naturale pe teritoriul mun. Orhei constituie 12.100.000 m³.

Telecomunicații: rețeaua internet, telefonică, acoperirea cu telefonie mobilă

Accesul la internet este asigurat de către: FlyNet (2004), Moldtelecom, Orange (2020), Starnet (2020). Flynet este operator local de internet și TV, care are o infrastructură de acoperire a orașului cu fibră optică 100% pe întreaga localitate și asigură viteza de peste 1 gbps acces la rețeaua globală internet.

În mun. Orhei este prezentă rețeaua de telefonie fixă a Î.S. "Moldelecom", la care sunt conectate majoritatea gospodăriilor. La fel în mun. Orhei sunt prezenți toți operatorii telefoniei mobile, Moldcell, Orange, Unite cu acoperire maximă și viteză 4G.

Rețele de transport de pasageri.

Pe teritoriul municipiului Orhei activează trei agenți economici de prestare a serviciului de transport de pasageri în regim de taxi în baza dispozițiilor eliberate de Primăria municipiului Orhei:

- „SRL Orhservtrans” – 8 unități de transport.
- „SRL Victor Sandu” – 1 unitate de transport.
- „ÎI Brașoveanu Ala” – 5 unități de transport.

Serviciile de transport public sunt asigurate de către Î.M. „Orhei Transport”. Călătorii din mun. Orhei beneficiază de 6 rute locale funcționale, cu ajutorul cărora cetățenii se pot deplasa în oricare regiune a mun. Orhei. Rutele locale din municipiul Orhei activează zilnic între orele 06:00 – 22:00. În calitate de conducători a unităților de transport de pasageri sunt angajați persoane cu certificate de competență profesională, eliberate de către Agenția națională transport auto și apte din punct de vedere medical și psihofiziologic. Dimineața și seara, în orele de vârf (07:00 – 09:00 și 17:00 – 19:00) toți călătorii sunt transportați gratuit în toate rutele locale.

Servicii de asistență socială.

Fiecare persoană are dreptul la asistență socială în condițiile prevăzute de lege. Prin acest drept este recunoscut principiul accesibilității egale la serviciile sociale pentru locuitorii mun. Orhei. Dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale se realizează în baza Regulamentelor de organizare și funcționare a serviciilor sociale și în limitele cadrului legal și normativ aprobat la nivel național pentru a asigura incluziunea socială și a spori nivelul de bunăstare al populației în dificultate. Acordarea de servicii sociale se bazează pe o evaluare completă și complexă a nevoilor solicitanților și intervenția asupra tuturor aspectelor problemelor de rezolvat. Serviciile sociale acordate se adaptează la nevoile populației în dificultate. La necesitate sunt furnizate la domiciliu sau la distanță. Persoana, care nu-și poate asigura integral nevoile sociale, beneficiază de intervenția comunității și autorităților publice. Serviciile sociale funcționale pentru diferite categorii de populație:

- Serviciul asistență socială comunitară.
- Servicii pentru persoane în etate.
- Servicii pentru persoane cu dezabilități.
- Servicii pentru copii și familie.

Numărul și tipul obiectelor de menire socială

În municipiul Orhei activează următoarele obiecte de menire social-culturală.

1. Instituții de educație preșcolară (7 unități):

N /o	Denumirea grădiniței	N/copii	N/pers.	N/ped.	Starea generală	Informații suplimentare
1.	Grădinița nr.1 „Foișor”	111	20	6	Medie	Anul construcției este 1923. Grădinița are necesitate de reparație capitală, are 5 grupe cu o capacitate de 111 copii.
2.	Grădinița nr.2 „Albinuța”	245	39	15	Satisf.	Grădinița are necesitate de reparație capitală, are 10 grupe cu capacitatea de 250 de locuri.
3.	Grădinița nr.4 „Clopoțel”	320	50	21	Medie	Instituția are necesitate de reparație capitală, la moment activează 14 grupe cu capacitatea de înmatriculare de 340 de copii.
4.	Grădinița nr.5 „Ghiocel”	148	22	8	Foarte bună.	Instituția a fost reparată în anul 2018 și are capacitatea de a încadra 150 de copii. Este dotată conform standardelor minime în vigoare.
5.	Grădinița nr.6 „Steluța”	150	23	6	Foarte bună.	Instituția a fost reparată în anul 2019 și are capacitatea

20

						de a încadra 150 de copii. Este dotată conform standardelor minime. În grădiniță este piscină și camera-salină.
6.	Grădinița nr.8 „Vântuleț”	320	59	21	Satisf.	Grădinița necesită reparație capitală. Instituția are 14 grupe cu capacitatea de înmatriculare de 340 de copii.
7.	Grădinița nr.12 „Curcubeu”	265	48	16	Satisf.	Este planificată pentru 2021 reparație capitală. Instituția are 14 grupe și are capacitatea de 340 locuri.

2. Instituții de educație preuniversitare (10 unități):

N/o	Denumirea instituției	N/copii	N/pers.	N/pedag.	Starea generală
1.	L.T. Mihail Lomonosov	268	9	21	Satisfăcătoare
2.	L.T. Alecu Russo	1204	30	71	Satisfăcătoare
3.	L.T. Ion Luca Caragiale	1270	29	75	Satisfăcătoare
4.	L.T Onisifor Ghibu	1039	28	72	Satisfăcătoare
5.	Gimnaziul Ion și Doina AldeaTeodorovici	292	11	25	Satisfăcătoare
6.	Gimnaziul Mihai Eminescu	251	10	20	Satisfăcătoare
7.	Gimnaziul Grigore Vieru	250	31	25	Satisfăcătoare
8.	Școala medie profesională tehnică	408	95	40	Satisfăcătoare
9.	Colegiul de medicină	456	97	72	Satisfăcătoare
10.	Colegiul pedagogic	516	81	50	Satisfăcătoare

3. Instituții extrascolare municipale

N/o	Denumirea instituțiilor	N/copii	N/angaj.	N/pedag.	Starea generală
1.	Școala muzicală ”Gherasim Lupoi”	274	35	27	Necesită reparație capitală
2.	Școala de arte	191	13	9	Necesită reparație capitală

4. Instituțiile medicale din municipiu (3 unități):

Resursele sistemului sănătății din mun. Orhei este constituit din următoarele instituții medico-sanitare:

Instituții medico-sanitare republicane și desconcentrate în teritoriu:

- Centrul de Sănătate Publică Orhei;
- Substația raională de asistență medicală de urgență (AMU) Orhei;
- IMSP Spitalul de psihiatrie și ftiziopneumologie cu capacitatea de 200 paturi.

Instituții medico-sanitare publice raionale:

- IMSP Spitalul raional Orhei;
- IMSP ale sistemului de asistență medicală primară care sunt reprezentate de către structurile teritoriale ale Centrelor de Sănătate nr. 1 și nr. 2 din mun. Orhei.

Instituții medico-sanitare private:

- ✓ Centre medicale – 3;
- ✓ Cabinete stomatologice – 15;
- ✓ Cabinete ginecologice – 2;
- ✓ Laboratoare clinice – 5.

5. Rețeaua farmaceutică din municipiu

În mun. Orhei activează 24 farmacii, care sunt reprezentanțe din toate rețelele mari de farmacii de pe teritoriul mun. Orhei. Unele rețele farmaceutice chiar au câte 2–3 farmacii pe teritoriul orașului. Însă este important să menționăm acel fapt că majoritatea din ele se află în centrul orașului, iar în sectoarele de la periferie farmaciile lipsesc. Pe teritoriul mun. Orhei activează și o farmacie socială, prima în Republica Moldova, care are ca scop vânzarea produselor farmaceutice la preț redus persoanelor social vulnerabile și pensionarilor.

6. Bibliotecile publice. În mun. Orhei activează 6 biblioteci publice, o parte din care sunt dotate cu calculatoare, ce pun la dispoziția utilizatorilor sute de mii de volume și antrenează publicul cititor în diverse activități culturale.

7. Instituții din domeniul Culturii din mun. Orhei

Denumirea instituției	Adresa
Centrul Raional de Cultură „Andrei Suruceanu”	Bd. Mihai Eminescu 12
Biblioteca publică raională „Alexandru Donici”	Bd. Mihai Eminescu 4
Biblioteca Publică pentru copii „Ion Creangă”	Str. Renașterii Naționale 16

Centrul de creație tehnică a elevilor	strada Vasile Mahu
Centrul de creație a copiilor	strada Vasile Mahu 89–91, Orhei
Școala de muzică pentru copii	strada Chișinăului 9, Orhei
Școala de Arte Plastice pentru copii	Str. Renașterii Naționale, 19

1.4 Istoricul localității

Prima atestare documentară referitoare la Orhei pe locul actual datează din 1554 din perioada domniei lui Alexandru Lăpușeanu, când s-a lucrat la digul de la confluența râurilor Cula și Răut, atunci formându-se lacul din fața localității.

Din 1599 Orheiul este trecut în documentele oficiale ca târg, localitatea se dezvoltă devenind un centru al comerțului în regiune, iar unul din proprietarii dughenelor noi apărute este pârcălabul de atunci al Orheiului, Nicoară Donici.

Târgul cunoaște o deosebită înflorire economică în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634–1653), care a refăcut lacul Orheiului, a construit poduri, a reamenajat mai multe străzi, a întemeiat lângă Orhei, o „slobozie”, venitul căreia revenea doamnei sale. Vasile Lupu a fost ctitorul catedralei „Sf. Dumitru”. Paul de Alep, care a trecut prin târgul Orhei în 1653, scria în jurnalul de călătorie: „casele sunt din piatră și lemn, iar străzile pavate cu scânduri, cum erau și la Iași”.

La 1835 Orheiul a devenit centru de uezd. A crescut numărul populației, a căpătat dezvoltare industria meșteșugărească.

În 1902 populația orașului constituia 14.800 locuitori. Din dealul Ivanos se extrăgea cel mai bun var, cu care se face comerț intens. Orașul Orhei mai deținea fabrici mici de lumânări și mai multe tăbăcării.

În anul 1907 la Orhei este deschis un gimnaziu de fete cu 4 clase, transformat în 1910 în liceu cu 7 clase.

La 25 martie 1918, cei 52 de consilieri ai Zemstvei din Orhei au votat unanim Moțiunea de Unire cu România.

Până în anul 1947 Orhei este centru de județ în componența căruia intrau raioanele Bravicea, Chiperceni, Criuleni, Orhei, Râspopeni, Rezina, Șusleni și Telenești. Prin reforma administrativă din 1947 Orheiul devine centru raional.

În 1998 orașul Orhei a devenit reședința județului Orhei. În 2001, odată cu revenirea la raioane în calitate de unități teritorial-administrative, orașul Orhei capătă statut de centru al raionului Orhei.

1.5 Componenta stratului antreprenorial

La data de 01.01.2021 pe teritoriul mun. Orhei sunt înregistrați agenți economici care activează din numele persoanelor fizice și juridice, în următoarele cantități:

Persoane juridice:

Nr.	Forma organizatorico-juridică	Numărul agenților economici
1	Societăți cu răspundere limitată	960
2	Societăți pe acțiuni	39
3	Întreprinderi individuale	558
4	Întreprinzători individuali	113
5	Întreprinderi de stat	16
6	Întreprinderi municipale	10
7	Instituții publice	7
8	Societăți în nume colectiv	1
9	Cooperative	34
10	Sucursale	38
11	Reprezentanțe	4
12	Asociații	25
	TOTAL	1805

Persoane fizice:

Nr.	Forma organizatorico-juridică	Numărul agenților economici
1	Activitate independentă	138
2	Patentă	467
	TOTAL	605

Activitatea economică în mun. Orhei

43 de întreprinderi activează în domeniul industrial, care asigură cu locuri de muncă 6287 de persoane. Servicii de piață sunt prestate de către 13 întreprinderi.

În mun. Orhei activează peste 880 unități comerciale, dintre care cu suprafața:

- până la 50 m² = 545 unități comerciale.
- 50 m² – 100 m² = 127 unități comerciale.
- 100 m² – 200 m² = 81 unități comerciale.
- 200 m² – 500 m² = 62 unități comerciale.
- peste 500 m² = 50 unități comerciale.

Principalele restrângeri ale agenților economici sunt următoarele:

- a. Programele naționale de susținere a afacerilor nu țin seama de necesitățile și posibilitățile antreprenorilor; domeniile de finanțare sunt înguste și vizează piețe suprasaturate, cu concurență înaltă.

- 24
- b. Dobânzile mari percepute de băncile comerciale și instituțiile de microfinanțare la eliberarea creditelor.
  - c. Condițiile împovărătoare ale creditării.
  - d. Accesul dificil la piețele interne și externe.
  - e. Orientarea activității populației preponderent în domeniul comerțului.
  - f. Interes scăzut față de activitatea antreprenorială, în particular față de atragerea investițiilor.
  - g. Lipsa capacităților de implementare a proiectelor.
  - h. Lipsa încrederii mediului de afaceri, dar și al populației în legislația și cadrul regulator pentru atragerea finanțării.

1.6 Fondul locativ și condițiile de trai

În mun. Orhei la data de 01.01.2021 sunt 169 blocuri locative din care:

- Cu 9 et. – 9 blocuri.
- Cu 5 et. – 86 blocuri.
- Cu 4 et. – 1 bloc.
- Cu 1–3 et. – 73 blocuri.

În total – 5910 apartamente.

Pe teritoriul orașului Orhei sunt – 5640 gospodării private. Fondul locativ total al localității constituie – 908 136 m.p. În total în case la bloc și în sectorul particular sunt 34908 locatari.

În mun. Orhei sunt înregistrate 62 de asociații de locatari. Pe parcursul anilor 2010 – 2020 au fost efectuate lucrări de reabilitare și întreținere a fondului locativ conform „**Programului acțiunilor cu privire la reparația și reabilitarea blocurilor locative**” din fondul de locuințe or. Orhei aflate în gestiunea Întreprinderii Municipale „SCL ORHEI” aprobat prin Dispoziția Primarului or. Orhei nr.238 din 26.08.2009. Lucrările au fost efectuate la 90 de blocuri locative cu o suprafață de 134854 m.p. Suma lucrărilor a fost de 8 618 985 lei, depășind suma planificată de 2 605 900 lei cu 6 013 085 lei.

1.7. Specificul localității: relief, rețeaua hidrografică, clima, resurse naturale. Starea mediului ambiant

1.7.1. Relieful:

Municipiul Orhei este situat la confluența râului Răut cu afluentul lui drept râul Vatici. Rîurile Răut și Ivanos formează defileuri pitorești cu potențial peisajer. Relieful pe teritoriul orașului este foarte variat, diferența de nivel fiind de peste 130,0 m. În partea de vest, lunca r. Răut reprezintă un teren plat, cu teritorii fără scurgere naturală a apelor pluviale, brăzdat de canale de desecare. În partea de est, relieful reprezintă un platou înalt format din roci calcaroase, cu maluri abrupte orientate spre r. Răut și r. Ivanos, formînd în locul confluenței acestora un lanț stîncos cu valoare unică. Platoul este parțial utilizat pentru extracția de piatră și producția de var. Spre Nord și Sud versanții au pante mai mici, dar în unele zone sunt prezente ape subterane la o adîncime mică, provocînd pericole de alunecări de teren.

1.7.2. Rețeaua hidrografică:

Rîurile Răut și Ivanos, cît și lacul municipal din partea de nord a localității cu suprafața de circa 40,0 ha, constituie rețeaua hidrografică a orașului. Lunca rîului Răut și a rîului Vatici sunt situate în partea de vest a orașului. În partea centrală, r. Răut intersectează teritoriul localității pe direcția est.

1.7.3. Clima:

Teritoriul mun. Orhei se caracterizează cu o climă moderată continentală, cu iarnă scurtă și comparativ caldă (temperaturile medii a lunii ianuarie: -3 -5 grade Celsius), cu vară lungă și călduroasă (temperaturile medii a lunii iulie: +20 +22 grade Celsius), cu o cantitatea anuală relativ mică de precipitații, de 450-500 mm. Sunt frecvente și vînturi uscate, ce suflă predominant din partea de Nord-Vest.

1.7.4. Resurse naturale:

Teritoriul localității este traversat de r. Răut, situat în lunca cursului de apă, în apropiere formînd multiple pante, iar în partea centrală și de est a orașului un lanț stîncos foarte pitoresc. Din resurse minerale orașul dispune de zăcăminte de piatră și argilă, care sunt exploatate. De asemenea pe teritoriul urbei sunt terenuri ocupate de cariere deschise, cu pietriș, bolăvăniș, terenuri cu exces permanent de umiditate, sărăturate, erodate, cu alunecări de terenuri și ravene. Sursele de apă potabilă ce alimentează populația sunt situate atît pe teritoriul orașului, cît și pe teritoriul satelor vecine.

1.7.5. Comori ale naturii:

Municipiul Orhei are un cadru natural foarte variat și pitoresc, situarea dealurilor și versanților permițînd crearea de perspective și compoziții urbane, ce accentuează formele naturale. Cadrul natural în care este situat orașul, are un potențial urbanistic neexploatat, ce permite crearea unui sistem diversificat și bine structurat de zone verzi, din lunca r. Răut, precum și atractivitatea din punct de vedere turistic, istoric și rolul de agrement cu microclimat balnear a Codrilor din apropierea localității. În oraș este amplasat defileul Orhei, arie protejată din categoria monumentelor naturii de tip geologic și paleontologic.

Teritoriul orașului este format din vegetație caracteristică zonei de silvostepă. În păduri crește stejarul, teiul, arțarul, frasinul, salcîmul, salcia, iar în lunca rîului Răut se întind numeroase pajiști, cu vegetația și lumea animală respectivă zonei date.

Datorită structurii geomorfologice, a pantelor mari, a situării de ape subterane aproape de suprafață, unii versanți sunt supuși eroziunilor și există pericolul de alunecări de teren. Lipsa unor lucrări de amenajare a teritoriului, de drenare a apelor subterane, inexistența unei rețele de canalizare a apelor menajere, necesită aplicarea unor măsuri urgente, în special, în partea de sud - vest a cartierului Sloboziei-Doamnei și în partea centrală, spre vest de spitalul raional.

1.7.6. Starea mediului ambiant:

Există poligon de depozitare a deșeurilor, însă necesită construcția unei stații de reciclare a deșeurilor pentru stoparea scurgerilor de impurități în râul Răut. Starea sanitară a municipiului este deservită de Întreprinderea Municipală „Servicii comunal locative” care a fost fondată prin Decizia consiliului local nr. 13.3 din 29 septembrie 2000 „Cu privire la transmiterea patrimoniului Direcției de Producție a Gospodăriei Comunal Locative în proprietatea municipală și aprobarea statului întreprinderi”. În scopul soluționării complexe a problemei salubrității și protecției mediului a localității și teritoriului este necesar, concomitent cu modernizarea Serviciului Comunal Locativ, dotarea lui cu echipamentul corespunzător și anume: utilaj pentru colectarea separată a deșeurilor și utilaj pentru transportarea și depozitarea acestora.

În timpul cel mai apropiat sunt preconizate activități de montare a tomberoanelor, containerelor, precum și plantarea arborilor și arbuștilor pentru extinderea spațiilor verzi – necesitate stringentă pentru un aer curat și sănătos pentru cetățeni și oaspeții orașului.

1.8 Bănci comerciale. Asociații de Economii și Împrumut

Pe teritoriul municipiului activează filiale / sucursale ale următoarelor bănci din Republica Moldova: ca „EuroCreditBank” SA BC; „Moldova – Agroindbank” SA BC; „Mobiasbanca – OTP Group” SA; „Eximbank” SA BC; BC „Energbank” SA; „Moldindconbank” SA; BC „Victoriabank” SA; „FinComBank” SA. La fel sunt prezente asociații de economii și împrumuturi.

1.9 Mediul de informare:

Informarea locuitorilor are loc prin mijloacele tradiționale: mass media naționale – presa, televiziunea națională, radioul național. La fel există TV local Orhei TV și posturi de radio local. Informarea populației are loc prin intermediul operatorilor naționali de internet și TV, cât și prin intermediul operatorilor locali care prestează servicii de internet și TV digital. La moment activează pagina WEB a primăriei www.orhei.md. Începând cu anul 2014, Orașul Orhei este conectat 100% la internet prin intermediul unei rețele de fibră optică, ceea ce ne permit să constatăm că o bună parte a locuitorilor dispun de calculatoare sau alte dispozitive, ce permit conexiunea la rețeaua internet. Instituțiile social–economice (gimnaziile, liceele, grădinițele, etc.) la fel sunt conectate la rețeaua internet prin fibră optică. În zonele publice din mun. Orhei (parcul Ivanos, piața Vasile Lupu, scuarul Europei, Orheiland) este accesibilă rețeaua WiFi gratuită pentru toți doritorii.

1.10 Turismul:

Turismul este un factor stimulator al progresului social–economic, care îmbunătățește comunicarea între oamenii de diverse culturi, încurajează afacerile, sprijină dezvoltarea durabilă și economia unei comunități, îmbunătățește calitatea vieții cetățenilor. Municipiul Orhei dispune de un potențial turistic mai mult decât remarcabil, caracterizat de o amplasare geografică favorabilă, plină de pitoresc și diversitate ale peisajului, amplasat în preajma râului Răut.

Cea mai populară destinație turistică este parcul Orheiland, unicul parc de acest gen pe teritoriul Republicii Moldova, care atrage vizitatori din toată țara. În perioada estivală a anului parcul este

27

vizitat de cca 1000000 de vizitatori. În imediata apropiere al parcului Orheiland este Lacul orașenesc, cu plajă municipală amenajată din 2017. Plaja oferă șezlonguri și umbrele tuturor doritorilor absolut gratis.

Alte destinații turistice sunt parcul Ivanos, reconstruit în 2015, aleea Monumentelor care este într-un proces de întreținere și dezvoltare continuă, biserica Catolică – care este unică de acest gen din regiune. Cu siguranță putem spune că mun. Orhei este în sine o atracție turistică integră, datorită schimbărilor revoluționare produse în ultimii 6 ani ceea ce atrage continuu vizitatorilor din întreaga țară și de peste hotarele ei.

Unul dintre obiectivele turistice ce necesită a fi valorificate este cimitirul evreiesc, care este unic de acest gen din regiunea respectivă și reprezintă un patrimoniu cultural și istoric foarte bogat și important pentru Republica Moldova. Primăria mun. Orhei depune efort în identificarea resurselor necesare pentru valorificarea acestui obiectiv turistic la justa sa valoare.

1.11 Activități culturale:

Hramul orașului, la data de 08 noiembrie, când se sărbătorește Sfântul Dumitru, în numele căruia este sfințită una dintre bisericile din oraș. Sărbătoarea începe cu serviciul divin în biserica sf. Dumitru, la care participă populația municipiului, personalitățile notorii, Primarul, consilierii locali, ulterior este organizat un program bogat în numere artistice, care se încheie cu concert de amploare în numele orașului Orhei pentru locuitori și oaspeții acestuia.

- Târgurile tradiționale organizate cu ocazia sărbătorilor de iarnă și cu ocazia sărbătorilor de Paști.
- Ziua drapelului național.
- Ziua Copiilor – 1 iunie.
- Ziua portului național.
- Târgul meșterilor populari se desfășoară în luna august în mun. Orhei, care întrunește în jur de 100 meșteri renumiți, atât ai ținutului Orheian cât și din Republică.
- Ziua Profesorilor – 5 octombrie
- Un eveniment de amploare este „Ziua Vinului”, sărbătorită Național, însă care și-a luat începutul în mun. Orhei – se desfășoară anual în luna octombrie.

1.12 Obiective turistice demne de vizitat în mun. Orhei:

- ⊗ **Catedrala „Sfântul Dumitru”**. Ctitorită de către domnitorul Vasile Lupu. Este cea mai veche biserică din Orhei și se spune că nu și-ar fi oprit activitatea nici pe timpul războaielor. Imaginea acestei biserici este reprezentată pe bancnota națională de 5 Lei.
- ⊗ **Catedrala „Sfântul Nicolae”**. Situată în zona centrală a orașului. A fost construită la începutul secolului XX. În timpul celui de al doilea război mondial Catedrala a fost parțial distrusă. În perioada URSS lăcașul sfânt a fost transformat în depozit, iar ulterior în școală sportivă. Abia după 1990 Catedrala Sf. Nicolae își recapătă statutul inițial.
- ⊗ **Biserica romano-catolică „Adormirea Maicii Domnului”**. Este un monument de arhitectură de importanță națională, unica de acest gen în regiune.
- ⊗ **Sediul Judecătoriei Orhei**. Monument de istorie și arhitectură din sec. XX.
- ⊗ Clădirea unde a fost sediul **Zemsvei** din județul Orhei.

- ⊗ **Colegiul Pedagogic „Vasile Lupu”** (fondat în 1923).
- ⊗ **Parcul Ivanos.** Restaurat în anul 2015.
- ⊗ **Monumentul lui Vasile Lupu.** Se află în fața Consiliului Raional, în Piața Vasile Lupu din centrul orașului.
- ⊗ **Biblioteca raională ”Alexandru Donici” din Orhei.** Se află chiar în centrul orașului, în Piața Vasile Lupu și este locul de întâlnire a iubitorilor de lectură din tot raionul.
- ⊗ **Muzeul de Istorie și Etnografie din Orhei.** Muzeul e fosta vilă a arhitectului orașului, Mircea Bengulescu, construită în stil neoromânesc, în anii 1929–1930.
- ⊗ **Cimitirul Evreiesc din Orhei.** Este unul dintre cele mai vechi cimitire evreiești din Europa (peste 400 de ani) și cel mai mare cimitir evreiesc din Moldova (9 ha).
- ⊗ **Chateau Vartely** – (vinărie, restaurant, hotel).
- ⊗ **Parcul de distracții Orheiland.** Cel mai mare parc de distracții din Moldova.

1.13 Proiecte implementate în municipiul Orhei:

Nr.	Denumirea proiectului	Beneficiar	Finanțator	Perioada de implementare	Valoarea proiectului
1.	„Montarea panourilor solare în incinta grădiniței nr. 12”	Primăria Orhei, A.O. „Paradis”	Fondul de Investiții Sociale din Moldova Primăria Orhei	Octombrie 2011 – octombrie 2012	125 000,00 MDL
2.	„Program de implementare a proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie pentru obiectivele publice”. (schimbarea geamurilor în 2 instituții de învățământ)	L.T. „A.Russo”, Gimnaziul „M. Eminescu”	Agenția pentru Eficiență Energetică	Decembrie 2011 – februarie 2012	600 000,0 MDL
3.	Dotarea cu mobilier școlar a două săli de clasă	Gimnaziul „I.și D. Aldea–Teodorovici”, Gimnaziul nr.6	Fondul de Investiții Sociale din Moldova	Ianuarie 2012	
4.	„Extinderea și modernizarea sistemului local existent de management al deșeurilor din orașul Orhei și 4	or. Orhei și satele: Step Soci, Mitoc, Pelivan și Bolohani)	Fondul Național de Dezvoltare Regională Primăria Orhei	Martie 2012– Decembrie 2012	4 024 000,00 MDL

	localități vecine”				
5.	„Mobilizarea comunității în vederea identificării și amenajării unui teren de joacă pentru copii” (teren de joacă în cartierul Nordic)	Locuitorii cartierului Nordic	Corpul Păcii Primăria Orhei	Martie – Iunie 2012	3 189,19 USD
6.	Dotarea cu mobilier a 3 grupe preșcolare	Grădinița nr.4 Grădinița nr.8 Grădinița nr.12	Fondul de Investiții Sociale din Moldova	Mai 2012	
7.	Reparația îmbrăcămintei rutiere de pe str. B. Glavan și str. Tricolorului și lucrări de reparație la grădinița de copii nr.2 (2 blocuri)	Locuitorii str. B. Glavan, str. Tricolorului, Locuitorii cartierului Slobozia Doamnei	Fondul de Investiții Sociale din Moldova Primăria Orhei	Septembrie 2012 – noiembrie 2013	6 568 040 MDL
8.	Reparația îmbrăcămintei rutiere pentru 5545 m ² de străzi din or. Orhei	Locuitorii orașului Orhei	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Primăria orașului Orhei	Martie – noiembrie 2013	4 000 000 MDL, contribuția Primăriei or. Orhei – 700 000 MDL
9.	Proiect destinat regionalizării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare destinat pentru 6 orașe din R. Moldova	SA „Regia Apa–Canal” Primăria or. Orhei Locuitorii orașului Orhei	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)	2010 – 2015 Finalizat 2014	6 000 000 euro Credit–2 000 000 euro; Grant – 4 000 000 euro.
10.	Reparația îmbrăcămintei rutiere pe str.31 August cu suprafața de 21 500 m ²	Locuitorii orașului Orhei	Primăria or. Orhei Consiliul Raional Orhei	2013	5 000 000 MDL
11.	Reabilitarea în varianta albă a 6 străzi din cartierul	Locuitorii cartierului	Primăria or. Orhei	2013 – 2014	500 000 MDL

	Lupoaica	Lupoaica			
12.	Colectarea sistemului de management integral al deșeurilor solide, inclusiv colectarea separată, reciclarea, crearea poligoanelor	Primăria or. Orhei Locuitorii or. Orhei SCL Orhei s.Mitoc s.Step-Soci	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Primăria orașului Orhei	2013–2014	4 024 170 MDL Din bugetul Primăriei or.Orhei – 500 000 Contribuția Serviciului Comunal Locativ 23 875 MDL Contribuția Consiliului Raional Orhei – 150 000 MDL
13.	Schimbarea sistemului de încălzire în 4 blocuri din instituția preșcolară nr.4	Grădinița nr.4 Primăria or. Orhei	Primăria or. Orhei	2013	287 847,59 MDL
14.	Program de implementare a proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie pentru obiectivele publice”, îmbunătățirea condițiilor sanitare în 5 instituții preșcolare din or.Orhei (schimbarea geamurilor și ușilor)	Grădinița nr.1 Grădinița nr.2 Grădinița nr.5 Grădinița nr.6 Grădinița nr.8 Primăria or.Orhei	Ambasada Japoniei Kusanone Primăria or.Orhei	Iulie 2012 – septembrie 2014	120 000,00 USD Primăria or. Orhei – 405 024,28 MDL
15.	Colectorul Efluent	Primăria or. Orhei	Banca Mondială Fondul Ecologic Primăria or. Orhei	2012 – 2013	7 295 421,68 MDL Fondul Ecologic 1 500 000 MDL Consiliul local credit – 500 000 USD
16.	Procurarea și montarea a 160 panouri de iluminare de tip LED	Locuitorii orașului Orhei	Primăria or. Orhei	2013	498 000 MDL
17.	Proiectarea străzilor C. Negruzzi, str. Eliberării și	Primăria or. Orhei	Primăria or. Orhei	2013 – 2014	34 000 000 MDL

	lucrări de execuție				Proiectarea – 291 000 MDL
18.	Amenajarea și construirea trotuarelor (str. 31 August, str. Nistreana, str. Unirii) din or. Orhei	Locuitorii orașului Orhei	Primăria or. Orhei	2013 – 2014	2 509 000 MDL Proiectare – 46 000 MDL
19.	Reparația îmbrăcămintei rutiere de pe str. Gorki	Locuitorii orașului Orhei	Primăria or. Orhei	2014	926 505 MDL
20.	Lucrări de reparație și amenajare la instituțiile preșcolare din or. Orhei (7 grădinițe), schimbarea rețelei de termoficare internă, schimbarea geamurilor, reparații și dotări, teren de joacă pentru fiecare instituție preșcolară.	Grădinița nr.1 Grădinița nr.2 Grădinița nr.4 Grădinița nr.5 Grădinița nr.6 Grădinița nr.8 Grădinița nr.12	Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM)	2014 – 2015	3 930 000 MDL
21.	Proiect destinat regionalizării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare destinat pentru 6 orașe din R. Moldova	Locuitorii orașului Orhei	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)	2010 – 2015	6 000 000 euro Credit–2 000 000 euro; Grant – 4 000 000 euro.
22.	Construcția stației de epurare a apelor uzate și a colectorului efluent din or. Orhei.	Locuitorii orașului Orhei	Comisia Europeană, Banca Mondială și Fondul Ecologic Național	Noiembrie 2011– noiembrie 2014	7 295 421,68 MDL contribuția Primăriei or.Orhei – 55 800 MDL; Fondul Ecologic – 1 500 000 MDL
23.	„Îmbunătățirea condițiilor sanitare în 4 instituții preșcolare din orașul Orhei” (schimbarea geamurilor în 5 instituții de învățământ)	Grădinița nr. 1 Grădinița nr.2 Grădinița nr.5 Grădinița nr.6 Grădinița nr.8	Kusanone, ambasada Japoniei Primăria Orhei	Iulie 2012 – septembrie 2014	120 000,00 USD

24.	„Promovarea Planificării și Implementării Participative ca mecanism eficient de abilitare a comunității și dezvoltare locală sustenabilă”	Primăria Orhei și Telenești	Comisia Europeană	Ianuarie 2013– Iulie 2014	262 823,31 euro Contribuția Primăriei or. Orhei – 15 000 euro
25.	„Parteneriat durabil lărgit pentru reforma de descentralizare”	APL, ONG din orașele Ungheni și Orhei	Comisia Europeană	Ianuarie 2013– decembrie 2014	300 000 euro Contribuția Primăriei or. Orhei – 11 525 euro
26.	Extinderea și modernizarea sistemului local existent de management al deșeurilor din orașul Orhei și 13 localități vecine	Locuitorii orașului Orhei și 13 localități din raionul Orhei	Agenția de Dezvoltare Regională, (ADR Centru)	2014–2015	4 024 170 MDL, din bugetul Primăriei – 500 000, contribuția Serviciului Comunal Locativ – 23 875 MDL, contribuția Consiliului Raional Orhei – 150 000 MDL
27.	Governarea electronică „Smart City”	Primăria or. Orhei, Beneficiarii APL	Banca Mondială	Noiembrie 2013 – noiembrie 2014	
28.	Componenta nr. 3 „Privind demonstrarea unei soluții de IDS în suprafața-pilot conform bunelor practici UE.”, în cadrul Proiectului Twinning pentru Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC) – Organizarea, Eficientizarea și Computerizarea Proceselor de Cartografiere în Republica Moldova.		Guvernul Suediei, prin intermediul Swedesurvey, Agenția Lantmäteriet (Autoritatea de Cartografie și Cadastru al Suediei)	Iulie 2015 – octombrie 2016	€ 1 199 589
29.	„Hărți Digitale pentru Dezvoltate Durabilă”		Guvernul Norvegiei, prin intermediul	2020 –	

			Kartverket – Autoritatea Norvegiană de cartografiere.		
--	--	--	--	--	--

1.14 Problemele stringente ale municipiului Orhei

În cadrul etapei de pregătire a elaborării planului strategic s-a utilizat metoda focus-grupului, adunări de Cartier pentru a identifica multitudinea de probleme ale comunității și actorii sociali competenți în rezolvarea lor, s-au colectat date statistice despre comunitate pentru a evalua posibilitățile acesteia. Facilitatorii locali au fost instruiți în utilizarea metodelor în cadrul primei întruniri în comunitate și au lucrat conform graficului elaborat și aprobat prin Dispoziția Primarului „Cu privire la organizarea și desfășurarea Focus grupurilor de identificare a problemelor prioritare din mun. Orhei” nr. 430 din 23 noiembrie 2020. S-au organizat 12 întruniri cu utilizarea metodei focus-grupului, moderate de către:

Țurcan Anastasia, Viceprimar:

- reprezentanții instituțiilor de educație gimnazială;
- reprezentanții sectorului economic și dezvoltarea mediului de afaceri;
- reprezentanții serviciilor municipale.

Cojocari Cristina, Viceprimar:

- dezvoltarea aspectului arhitectural și urbanistic municipal;
- cu reprezentanții serviciului de asistență socială;
- dezvoltarea turismului.

Cernei Igor, specialist principal:

- tineret;
- sport;
- protecție și ordine publică.

Goiman Pavel, consultant în dezvoltarea comunitară:

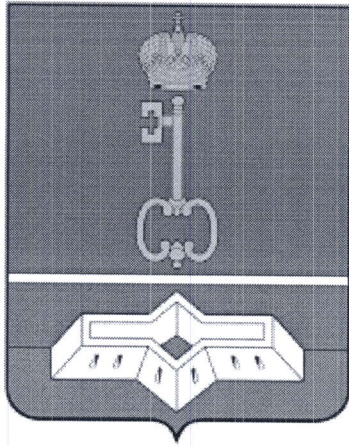
- cu reprezentanții instituțiilor de educație liceală;
- cu reprezentanții instituțiilor de cultură;
- cu reprezentanții serviciilor de sănătate și medicină;

În cadrul acestor discuții din focus-grupuri și a întâlnirilor cu cetățenii din cele 5 Cartiere ale mun. Orhei au fost identificate următoarele probleme:

- Unele sectoare de drumuri locale și de acces sunt în stare avariată;
- Necesitatea deschiderii farmaciilor sociale;
- Instalarea rampelor pentru scaune cu rotile la scările blocurilor de locuit;

- Reparația străzilor de intrare și ieșire din oraș (Orhei-Bălți);
- Termoizolarea pereților exteriori la blocurile locative;
- Bugetul local nu permite rezolvarea tuturor problemelor sociale;
- Extinderea și completarea sistemului de iluminat stradal;
- Amenajarea terenurilor suplimentare de joacă pentru copii;
- Salubritatea continuă a străzilor și curților;
- Nivelul de șomaj, în deosebi în rândurile tinerilor este ridicat;
- Reparația curților și drumurilor din cartierul Lupoaița;
- Extinderea rețelei de canalizare;
- Amplasarea stației de așteptare noi;
- Reparația capitală a grădinițelor din oraș;
- Prețuri exagerate la materia primă: resurse energetice, combustibil, piese de schimb;
- Deschiderea unei piețe în sectorul Nordic;
- Creare unei piețe în sectorul Lupoaița;
- Rata înaltă a dobânzilor pentru credite de la bănci;
- Îmbunătățirea condițiilor la grădinițele de copii;
- Curățarea râului Ivanos;
- Lichidarea gunoiștilor neautorizate;
- Protejarea, amenajare, restabilirea izvoarelor;

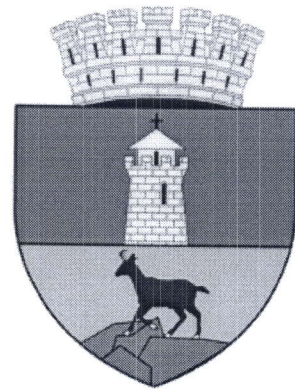
1.15 Orașe înfrățite

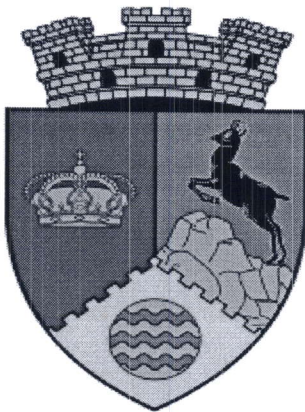
**or. Shlisselburg,
regiunea Leningrad,
Rusia**

**or. Bergama,
provincia Izmir, Turcia**

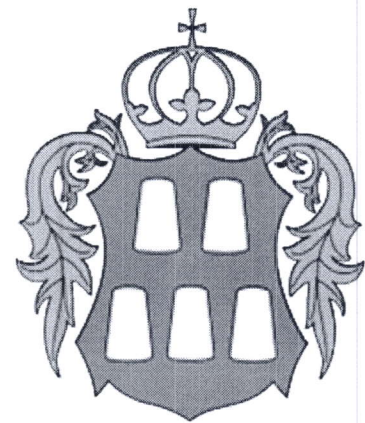
**mun. Piatra Neamț,
jud. Neamț, România**

**or. Bicăz,
jud. Neamț, România**

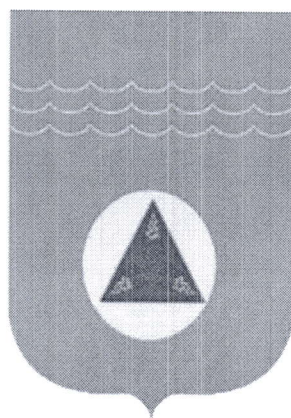
**mun. Focșani,
jud. Vrancea, România**

**or. Dolina, regiunea
Ivano-Frankovsk,
Ucraina**

**or. Smila,
regiunea Cercask,
Ucraina**

**or. Komsomolsk,
regiunea Poltava,
Ucraina**

PARTEA II. Planul Strategic de Dezvoltare a municipiului Orhei pentru anii 2021 – 2025

2.1 Viziunile dezvoltării municipiului Orhei pînă în anul 2025:

Obiectivul: identificarea realizărilor mun. Orhei pînă în anul 2025

1. Condiții moderne pentru sistemul educațional

- Amenajarea taberelor de odihnă pentru copii
- Deschiderea filialelor ale universităților
- Crearea unei academii IT
- Amenajarea terenurile aferente instituțiilor de învățămînt
- Crearea unui sistem de transport public pentru elevi
- Instituțiile educaționale asigurate cu specialiști
- Amenajarea poligoane de instruire rutieră
- Procurarea echipament IT modern
- Crearea noilor centrelor de creație
- Terenuri de sport funcționale

1. Infrastructura rutieră în stare bună

- Reparația drumuri secundare
- Restabilirea podurilor
- Întreținerea continuă a drumurilor
- Reparația trotuarelor
- Montarea sistem de iluminare inteligent
- Instalarea și actualizarea semnelor rutiere
- Reparația drumurilor municipale
- Construcția stațiilor de așteptare
- Construcția sectoarelor noi de drumuri
- Întreținerea iluminatului stradal

3. Sistem de colectare a deșeurilor implementat

- Întreprinderea municipală SCL modernizată
- Locuințe particulare dotate cu tomberoane
- Uzină de reciclare a deșeurilor construită
- Sistem de colectare a deșeurilor funcțional
- Deșeuri colectate separat
- Poligon de deșeuri autorizat și amenajat
- Infrastructura de salubritate modernizată
- Deșeurile colectate reciclate
- Mediul ambiant întreținut în stare bună

4. Comunitate prietenoasă vârstei

- Persoanele în etate îngrijite la domiciliu

- Azil pentru bătrâni deschis
- Prânz servit la domiciliu persoanelor în etate
- Comunitate prietenoasă persoanelor defavorizate
- Cantină socială funcțională
- Persoane deviate monitorizate
- Centru comunitar social funcțional
- Persoane cu dezabilități integrate în societate
- Rampe de acces în instituțiile publice montate

5. Spații publice (cimitirele) amenajate și curate

- Teritoriul cimitirelor curate
- Morminte amenajate
- Cimitir amenajat
- Gard reparat periodic
- Cimitir menținut în stare frumoasă

6. Turismul dezvoltat

- Zonă turistică amenajată
- Centrul meșterilor populari funcțional
- Traseu turistic municipal constituit
- Infrastructura turistică municipală constituită
- Centrul turistic municipal funcțional
- Ecoturism regional prestat beneficiarilor
- Turism municipal dezvoltat
- Includerea mun. Orhei în traseele turistice naționale

7. Primărie confortabilă pentru toți cetățenii

- Sediul primăriei amenajat
- Spații verzi amenajate în jurul primăriei
- Informație utilă plasată la vedere în primărie
- Primărie dotată cu echipament modern
- Condiții de acces create la primărie pentru toți cetățenii
- Teritoriul din jurul primăriei amenajat

8. Municipiul Orhei – centru regional amenajat și frumos

- Oraș amenajat și curat
- Spațiile verzi amenajate și păstrate
- Rîu Ivanos amenajat și curățat
- Orhei – centru regional multi-funcțional
- Infrastructura edilitară dezvoltată
- Teritoriul municipiului extins
- Izvoare curățite și amenajate
- Locurile sfinte menținute în stare bună
- Edificiile clădirilor publice reabilitate și termoizolate
- Mediul acvatic salubritat
- Oraș cu flori multe și frumoase

9. Parteneriat dezvoltat la toate nivelurile

- Servicii internet calitativ prestate
- Panouri de informare amplasate în tot orașul
- Cetățeni activ implicați în viața comunitară
- Parteneriat comunitar stabilit
- Informație plasată pe panouri speciale
- Pagină WEB funcțională
- Conlucrare comunitară efectivă

10. Sectorul preșcolar modernizat

- Grădinițe reparate capital
- Terenurile din grădinițe amenajate
- Grădinițe dotate cu inventar sportiv
- Blocurile alimentare dotate cu echipament performant
- Grădinițele dotate cu echipament IT modern
- Grupe deschise suplimentar la grădinițe
- Terenuri de joc la grădinițe amenajate
- Blocuri alimentare renovate
- Grădinițe dotate cu inventar didactic
- Grădinițe securizate

11. Condiții de odihnă și agrement create

- Scene la aer liber construite
- Bazine acvatice amenajate pentru odihnă
- Parcuri amenajate
- Sală de cinema funcțională
- Aparată de fitness în aer liber montate în diferite zone a orașului
- Terenuri de joacă pentru copii montate în tot municipiul
- Parcuri polifuncționale curate
- Parcul de agrement Orheiland amenajat

12. Mod sănătos de viață promovat și susținut

- Piste pentru cicliști construite
- Secții sportive noi create
- Activități sportive desfășurate periodic
- Mod sănătos de viață promovat și încurajat
- Terenuri de sport amenajate în toate cartierele
- Centru distractiv sportiv funcțional
- Școală de hipism deschisă
- Complex sportiv funcțional
- Sală de sport municipală polifuncțională construită
- Teren de fotbal amenajat

13. Cultura – o cale privilegiată de comunicare

- Centru resurse pentru tineret deschis
- Teatrul municipal deschis
- Centre culturale deschise în diferite cartiere
- Relații de colaborare cu colective de peste hotare

- Cercuri noi de creație constituit
- Școala de Arte dotată cu echipament necesar
- Sală de dans și relaxare creată
- Imaginea orașului promovată de colectivele artistice

14. Servicii de calitate prestate populației

- Centru de deservire a populației prosper
- Ateliere de reparații curente deschise
- Complex comunitar SPA amenajat
- Servicii calitative prestate cetățenilor
- Saloane de frumusețe renovate
- Spații de parcare noi amenajate
- „Oraș cu securitate sporită” – proiect implementat
- Sistemul anti-incendiar renovat
- Toate instituțiile educaționale securizate

15. Apeduct și canalizare modernizate

- Sistem de canalizare modernizat
- Apeduct extins în tot orașul
- Sistem de aprovizionare cu apă renovat
- Agenții economici conectați la apă și canalizare
- Gospodării individuale conectate la canalizare
- Condiții mai bune de viață create

16. Economie dezvoltată

- Mini-fabrici deschise
- Parcuri industriale noi funcționale
- Dezvoltarea parcurilor IT
- Condiții create pentru investiții străine
- Investiții atrase în municipiu
- Piață centrală modernizată
- Locuri de muncă noi create
- Investitori străini ancorați în municipiu
- Întreprinderi de prelucrare a producției agricole funcționale
- Agenții economici implicați în dezvoltarea orașului
- Incubator de afaceri deschis

17. Bisericile din municipiu păstrate și îngrijite

- Teritoriile aferente amenajate și înverzite
- Edificiile întreținute în stare bună
- Panouri cu informații pentru vizitatori montate
- Blocuri sanitare renovate și amenajate
- Straturi de flori plantate în ogrăzile bisericilor
- Istoria bisericilor reconstituită

18. Istoria comunității păstrată cu drag

- Monumentele istorice păstrate în stare bună

- Păstrarea celor 18 movile funerare din preajma Orheiului
- Memorialul slavei ostășești amenajat
- Edificii istorice reabilitate
- Istoria Orheiului (unul din cele mai vechi orașe ale Moldovei) păstrată în cărți editate
- Catedrala de piatră albă la intrarea în oraș
- Muzeul orașului bogat în exponate
- Terenuri istorice amenajate
- Centrul istoric al orașului dezvoltat și păstrat
- Aleea cetățenilor de Onoare a orașului amenajată

19. Relații de colaborare și parteneriat stabilite

- Schimb de experiență cu alte comunități
- Acord de colaborare semnat
- Istории de succes implementate
- Persoane notorii din municipiu implicate în viața comunitară
- Experiență avansată în dezvoltarea comunitară studiată

2.2 Contradicțiile care afectează dezvoltarea municipiului Orhei

Obiectivul: Identificarea obstacolelor care ar putea împiedica realizarea viziunilor identificate

1. Instabilitate politică în țară

- Corupția pronunțată
- Birocrația excesivă
- Implicarea statelor străine în suveranitatea țării
- Promisiuni electorale slab realizate
- Instabilitatea politică
- Reforme interminabile
- Divizarea cetățenilor după diferite criterii politice

2. Nerespectarea legislației

- Cunoașterea slabă a legilor
- Colaborare insuficientă cu instituțiile de stat
- Respectarea proastă a regulilor și obligațiilor
- Birocrație în implementarea proiectelor
- Imperfecțiunea unor aspecte ale legislației

3. Necesitate de specialiști calificați

- Insuficiența specialiștilor performanți
- Motivație joasă a specialiștilor buni
- Migrația tinerilor specialiști din țară
- Sistem slab de asigurare cu cadre
- Rezervă mică de cadre

4. Transparență și comunicare puțină

- Comunicare insuficientă
- Transparență mică a realizărilor comunitare
- Înțelegere neadecvată a viziunilor comunitare

- Întâlniri puține cu cetățenii în teren
- Comunicare slabă între părțile implicate în diferite procese

5. Susținerea insuficientă a afacerilor private

- Utilizarea slabă a resurselor administrative
- Dorință mică de schimbări
- Susținere rezervată a întreprinzătorilor
- Lipsa conștientizării a importanței sectorului economic
- Rezervați față de schimbări

6. Salarii mici

- Locuri puține de muncă
- Salarii mici
- Dorință mică de a lucra
- Decalaj mare între salariile diferitor categorii de angajați
- Restanțe la salarii

7. Costuri mari la materiale și servicii

- Costuri mari la bunuri și servicii
- Construcțiile capitale costisitoare
- Utilizarea ineficientă a spațiilor libere
- Materiale de calitate joasă
- Costuri mari la materialele de construcții
- Micșorarea numărului de muncitori calificați
- Costuri mari la proiectare tehnică

8. Mentalitate învechită la unii cetățeni

- Implicarea slabă în activități de voluntariat
- Lenea pronunțată la unii cetățeni
- Pasivitatea populației
- Respectarea slabă a disciplinei
- Indiferența unor cetățeni
- Neglijarea tradițiilor
- Interes scăzut al populației
- Atitudine neunivocă față de istorie
- Cultura ecologică joasă
- Responsabilitate mică a populației
- Nivelul de cultură mic la unii locuitori
- Mentalitate învechită la unii cetățeni

9. Susținerea slabă a liderilor formali și nonformali

- Voință mică
- Voluntariat modest manifestat
- Rezervați față de opinii diferite
- Neglijarea liderilor neformali
- Cunoaștere slabă a psihologiei colaborării
- Rezistență la implementare tradițiilor noi

10. Economie slab dezvoltată

- Locuri noi de muncă puțin create
- Infrastructura slab dezvoltată
- Sector economic slab dezvoltat
- Predominarea comerțului asupra sferei de producere
- Rezervați față de cooperare în activitate
- Susținere declarativă din partea statului
- Utilizare slabă a tehnologiilor moderne
- Rezervați față de investitorii străini

11. Lucrul în echipă slab

- Implicare pasivă în viața comunitară
- Plasarea responsabilităților
- Creativitate mică
- Delegare ineficientă a însărcinărilor
- Lucrul slab în echipă
- Ierarhizarea uneori nereușită a priorităților
- Cunoaștere slabă a artei manageriale
- Slabe capacități organizatorice la unii manageri
- Promovarea slabă a exemplurilor pozitive
- Coeziune slabă socială
- Motivație mică a persoanelor active

12. Planificare episodică a activității

- Plan de acțiuni slab elaborat
- Conștientizare mică a necesității planului de acțiuni
- Coordonare mică la realizarea unor planuri
- Capacități joase de planificare operațională
- Implicare modestă la implementarea Strategiei de dezvoltare

13. Migrația masivă a cetățenilor

- Natalitatea scăzută
- Dezamăgirea populației în promisiuni nerealizate
- Migrație mare în creștere
- Natalitate mică
- Integrarea familiilor peste hotare
- Migrație masivă
- Condiții puțin atractive pentru tinerii specialiști

14. Parteneriat slab dezvoltat

- Parteneriat public–privat slab
- Inițiativă mică din partea locuitorilor
- Divizarea societății frecventă
- Colaborare scăzută între instituții
- Loialitate scăzută la unii cetățeni din comunitate
- Coeziune socială slabă

- Implicarea mică a cetățenilor în diferite concursuri
- Susținerea slabă a inițiativei
- Utilizarea slabă a resurselor existente

15. Acces slab la informație

- Acces mic la informație
- Cunoașterea slabă a legislației
- Informare slabă
- Atitudine rezervată față de informația utilă
- Utilizarea mică a resurselor informaționale
- Capacități slabe de utilizare a informației

16. Încredere mică în ziua de mâine

- Susținerea mică a familiilor tinere
- Dependență mare de furnizorii străini
- Salarii mici la unele categorii de angajați
- Încredere mică în ziua de mâine
- Predominarea pesimismului la o parte de locuitori
- Abordare negativistă a realității
- Încredere mică în forțele proprii

17. Resurse financiare puține

- Surse financiare limitate
- Puține proiecte implementate în municipiu
- Finanțare slabă
- Predominarea cheltuielilor sociale
- Surse de finanțare puțin identificate
- Posibilități financiare reduse
- Surse financiare autohtone puține
- Utilizarea slabă a resurselor naturale
- Suport financiar mic

18. Colaborare slabă cu diaspora

- Colaborare slabă cu persoanele notorii
- Insistență mică (modestă)
- Implicarea modestă a diasporei în diferite proiecte
- Scăderea sentimentului de patriotism

19. Schimb de experiență mic cu alte comunități

- Colaborare intercomunitară slabă
- Promovarea slabă a exemplelor pozitive
- Schimb de experiență mic cu comunități performante
- Studierea insuficientă a istoriilor de succes
- Dorință mică de a învăța din succesul altora

20. Instruiri puține a populației

- Cunoștințe slabe în anumite domenii

- Puține instruiți organizate
- Utilizarea ineficientă a sondajelor
- Dorință de a învăța mică
- Instruiți puține organizate pentru cetățeni

21. Devalorizarea normelor morale

- Abuz excesiv de alcool de unele persoane
- Neglijență manifestată de unii cetățeni
- Atitudine negospodărească a unor locuitori
- Nivelul valorilor morale redus la unii
- Reguli de conviețuire slab elaborate
- Conștientizarea slabă a modului sănătos de viață
- Devalorizarea normelor morale
- Inversarea valorilor morale tradiționale

3 Direcțiile strategice de dezvoltare a municipiului Orhei

Obiectivul: Identificarea direcțiilor strategice

1. Promovarea imaginii pozitive a municipiului

- Întreținerea paginii WEB în stare funcțională
- Colectarea informației despre servicii și materiale
- Promovarea imaginii orașului în mass-media
- Desfășurarea activităților bine planificate
- Lansarea materialelor tipărite despre oraș
- Plasarea informației despre comunitate pe pagina web
- Participarea mai des la traininguri

2. Studiarea experienței avansate a altor comunități

- Înfrățirea cu comunități din UE
- Stabilirea relațiilor cu comunitățile vecine
- Conlucrarea cu orașe din UE
- Implementarea proiectelor intercomunitare
- Schimb de experiență frecvent
- Studiarea istoriilor de succes din alte comunități

3. Organizarea concursurilor comunitare

- Cel mai amenajat sector de stradă
- Organizarea concursurilor comunitare
- Păstrarea tradițiilor orașului
- Promovarea valorilor moral-spirituale
- Gospodărie bine păstrată și curată
- Conservarea tradițiilor vechi
- Continuitatea tradițiilor locale
- Cea mai frumoasă fântână

4. Implicarea mai activă a cetățenilor în viața comunitară

- 95
- Susținerea inițiativei populației
  - Încurajarea persoanelor active
  - Înviorarea sectorului asociativ
  - Promovarea mesajelor cu conținut emotiv
  - Identificarea liderilor neformali
  - Susținerea activă a cetățenilor care aduc proiecte
  - Promovarea exemplurilor proprii
  - Susținerea și încurajarea voluntariatului
  - Implicarea cetățenilor în activități comunitare
  - Susținerea persoanelor creative
  - Promovarea persoanelor activ implicate în voluntariat
  - Promovarea exemplurilor pozitive

5. Întilniri frecvente cu organele superioare

- Întilniri frecvente cu parlamentarii
- Încurajarea unei clase politice noi
- Conlucrare eficientă cu ministerele
- Realizarea promisiunilor electorale
- Colaborare cu Consiliul Raional

6. Utilizarea eficientă a resurselor existente

- Dezvoltarea turismului
- Utilizarea rațională a resurselor existente
- Identificarea de noi surse financiare
- Încurajarea populației la contribuția în bani
- Atragerea investitorilor străini
- Procurarea materialelor calitative
- Utilizarea rațională a finanțelor
- Crearea condițiilor pentru investitorii străini
- Încurajarea contribuției de la cetățeni

7. Prestarea serviciilor calitative populației

- Utilizarea materialelor calitative
- Întreținere în stare funcțională sistemului de canalizare
- Crearea locurilor noi de muncă
- Deschiderea de afaceri noi
- Îmbunătățirea calității serviciilor întreprinderii municipale
- Întreținere în stare funcțională a stației de epurare
- Exploatare rațională a apeductului existent

8. Informarea operativă a cetățenilor

- Editarea ziarului local
- Informarea cât mai eficientă a populației
- Conștientizarea consecințelor catastrofele ecologice
- Crearea Centrului de informare și consultanță
- Cunoașterea cetățenilor cu regulamentele elaborate
- Dezvoltarea parteneriatului

- Implicare în informare
- Întâlniri frecvente a cetățenilor cu specialiști
- Informare mai bună a populației despre realizări
- Asigurarea transparenței vieții comunitare
- Convingerea populației
- Motivarea populației

9. Susținerea familiilor tinere

- Acordarea ajutoarelor familiilor tinere
- Asigurarea stabilității în ziua de mîne
- Încurajarea persoanelor tinere active
- Pedagogizarea părinților
- Acordarea prioritara a loturilor de casă
- Crearea Școlii pentru Familiile Tinere
- Menționarea familiilor tinere cu mulți copii
- Promovarea modului sănătos de viață

10. Susținerea specialiștilor

- Recalificarea specialiștilor
- Promovarea în continuare a concursurilor profesionale
- Reciclarea unor specialiști conform necesităților curente
- Încurajarea specialiștilor tineri
- Perfecționarea cadrelor existente
- Susținerea specialiștilor performanți
- Pregătirea permanentă a rezervei de cadre
- Îmbunătățirea condițiilor pentru tinerii specialiști

11. Dezvoltarea capacităților de negociere

- Însușirea artei oratorice
- Dezvoltarea capacităților de convingere
- Mobilizarea prin exemple proprii
- Atragerea furnizorilor străini
- Abilități de a asculta inteligent

12. Conlucrarea în echipă

- Realizarea calitativă a promisiunilor asumate
- Elaborarea planului strategic de dezvoltare
- Identificarea soluțiilor neordinare
- Organizarea instruirilor frecvente pentru manageri
- Receptivi la tot ce e nou și interesant
- Îmbunătățirea calității actorilor comunitari
- Elaborarea calitativă a planurilor
- Susținerea reciprocă în echipă
- Încrederea în forțele proprii
- Consolidarea echipei comunitare
- Încurajarea lucrului în echipă
- Atragerea în echipa comunitară a persoanelor notorii

13. Respectarea legii de către toți

- Implementarea calitativă a reformelor
- Diminuarea corupției,
- Respectarea calitativă a disciplinei
- Elaborarea regulamentelor locale reușite
- Cunoașterea mai bună a legislației
- Revizuirea unor îndemnizații sociale
- Diminuarea corupției
- Reclamarea cazurilor de birocrăție
- Aplicarea corectă a sancțiunilor
- Micșorarea corupției prin cunoașterea legii

14. Conlucrarea cu diaspora

- Implicarea diasporei în viața comunitară
- Identificarea persoanelor plecate peste hotare
- Organizarea întâlnirilor tradiționale cu cei plecați
- Conlucrare mai bună cu persoanele notorii
- Crearea unei asociații a persoanelor notorii
- Implementarea mini-proiectelor comune cu diaspora

15. Instruiri frecvente organizate în comunitate

- Organizarea sondajelor
- Pregătirea formatorilor locali
- Ridicarea nivelului de cultură la unii locuitori
- Mesajele transmise să fie cât mai clare
- Promovarea valorilor democratice
- Organizarea calitativă a adunărilor generale
- Transparență mai mare în viața comunitară
- Seminare frecvente organizate
- Încurajarea comportamentului cult și pozitiv
- Ateliere de instruire a populației în TIC
- Ridicarea nivelului de cultură ecologica

16. Susținerea și încurajarea întreprinderilor private

- Înființarea unor mini-întreprinderi
- Crearea unui parc fotovoltaic industrial
- Susținerea întreprinderilor cu capital străin
- Dezvoltarea sectorului economic
- Instruirea potențialilor agenți economici
- Promovarea agriculturii intensive
- Deschiderea locurilor noi de muncă
- Producerea mărfurilor competitive
- Deschiderea unui incubator de afaceri
- Utilizarea tehnologiilor moderne
- Încurajarea afacerilor private
- Atragerea investitorilor străini

- Susținerea întreprinderilor mixte
- Utilizarea tehnologiilor performante

17. Implementarea de noi proiecte

- Încurajarea persoanelor care aduc proiecte în municipiu
- Atragerea proiectelor noi externe
- Studierea experienței comunităților cu multe proiecte
- Implementarea proiectelor în diferite domenii
- Conlucrare eficientă cu OSC în atragerea de proiecte
- Dezvoltarea capacităților de scriere de proiecte

Pentru realizarea Viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a patru obiective strategice:

DIRECȚIILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE ELABORATE:

1. Dezvoltarea infrastructurii sociale Educație, Sănătate, Cultură, Tineret, Servicii de asistență socială, Asigurarea cu cadre, Cercuri după interese, Secții sportive, Stadion (complex) sportiv, Biblioteca comunitară, Muzeul orașului, Centrul meșterilor populari, școli sportive; școli de artă; centre extrașcolare.

2. Dezvoltarea economică a municipiului Susținerea și încurajarea businessului, Piață agricolă, Mini-întreprinderi, Extinderea parcurilor de tehnică, Transport de pasageri, Dezvoltarea turismului, Susținerea și dezvoltarea afacerilor private. Valorificarea potențialului eolian; instalarea panourilor solare;

3. Prestarea serviciilor de gospodărie comunală moderne Modernizare / reamenajare / extindere a rețelelor edilitare (alimentare cu apă și canalizare energie electrica, gaze naturale, energie termica, telecomunicații); Reducerea consumului energetic pentru încălzire și funcționare în clădiri (termoizolarea locuințelor, instalare panouri solare; asociațiilor proprietarilor blocurilor locative; Amenajarea terenurilor de joc pentru copii; calității transportului public; ordinea publică; instalarea rampelor pentru accesul în clădiri/instituții a persoanelor cu dezabilități fizice; modernizarea Gării Auto; zone pietonale și pentru bicicliști; instalarea camerelor de supraveghere video; instalarea semafoarelor.

4. Amenajarea și îmbunătățirea aspectului estetic al municipiului Reparația (construcția) drumurilor, Iluminarea străzilor, Amenajarea cimitirului, Amenajarea bisericii, Colectarea centralizată a deșeurilor, Poligon de deșeuri, Amenajarea (plantarea parcului) zonei de odihnă, râului, bazinelor acvatice, Terenuri de joacă pentru copii, Plantarea sectoarelor de pădure, colectarea separată a deșeurilor; curățirea râului Răut; WC publice amenajare; amenajare parcări auto; Concursuri municipale de amenajarea a spațiilor publice;

5. Parteneriat și guvernare locală Adunări în Cartiere, Focus-grupuri, Schimb de experiență cu comunități din țară și de peste hotare, editarea Buletinului Informativ Local, Sondaje, Seminare, Transparență, Centru comunitar de informare și consultanță, Ziar comunitar, Pagina WEB a primăriei, Editarea unei mografii despre comunitate, Relații de colaborare cu diaspora, Relații de colaborare cu persoanele notorii din comunitate; emisiuni radio-, TV tematice "Ora primarului", "Ora consilierului".

2.4 Evaluarea mediului intern și extern al comunității (analiza SWOT)

Pentru a avea o imagine clară asupra comunității, pentru a genera o strategie de dezvoltare fezabilă, în urma validării informațiilor culese, s-a realizat o analiză SWOT, metodă de lucru prin care s-au identificat punctele tari, punctele slabe, amenințările și oportunitățile.

Punctele tari reprezintă avantajele competitive ale orașului, care pot deveni factori interni ai dezvoltării sale.

Punctele slabe sunt factorii care pot deveni obstacole sau amenințări în calea dezvoltării municipiului. Ele pot fi de natură economică, socială, legislativă, financiară, de mediu etc.

Punctele slabe și punctele tari se consideră a fi factori interni ai comunității, iar riscurile și oportunitățile se consideră a fi factori externi.

Oportunitățile sunt factori externi care facilitează dezvoltarea avantajelor competitive ale municipiului Orhei.

Riscurile sunt factori externi nefavorabili dezvoltării, care duc la pierderea avantajelor competitive ale acestuia.

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Iluminare stradală pe toate străzile din oraș. Toate drumurile centrale sunt reabilitate. Distanța mică pînă la Chișinău. Așezare geografică favorabilă. Acces la drumuri naționale și internaționale. Populația multinațională. Servicii de comerț dezvoltate. Urba dispune de 63 monumente istorico-memoriale. Potențial turistic, istoric și cultural zonal. Parc de distracții OrheiLand. Parcul Ivanos. Parcul Național Orhei. Există meșteri populari. Fabrică de producere a cablajelor pentru industria auto (japonezo-germană). Număr mare de întreprinzători locali. Oraș verde. Resurse naturale disponibile. Profilul economic diversificat. Potențial de forță de muncă. Statut de municipiu acordat Echipa de fotbal performantă Complex sportiv modern. Terenuri de joacă pentru copii de vîrstă preșcolară. Administrația locală competent.</p>	<p>Insuficiența de resurse financiare locale. Industria slab dezvoltată. Sector asociativ slab dezvoltat. Insuficiența locurilor de muncă. Migrația intensă a populației active. Relieful accidentat. Mulți câini vagabonzi. Parcări insuficiente. Salarii mici în comparație cu costul vieții. Puține tehnologii inovatoare implementate. Turism slab dezvoltat. Spații industriale neutilizate. Parteneriate slabe între întreprinzătorii locali și străini. Insuficiența investițiilor străine. Societatea civilă pasivă. Dificultăți în transportul public, pentru persoanele cu dezabilități. Nivel scăzut de educație ecologică a cetățenilor. Sisteme de apeduct și canalizare învechite. Lipsa azilului pentru bătrîni și persoanele singure. Insuficiența pantelor de acces pentru persoanele cu dezabilități. Tehnică și utilaje medicale învechite. Lipsa unei piscine.</p>

<p>Personal medical calificat. Deschiderea administrației față de investitori. Funcționează școala de arte. Școala de muzică funcțională. Există circa 9 colective de artiști. Rețea instituțională dezvoltată. Personal didactic performant. Dezvoltarea voluntariatului în domeniul social.</p>	<p>Sistemul de gestionare a deșeurilor slab dezvoltat.</p>
Oportunități	Riscuri
<p>Atragerea investițiilor străine. Programe de finanțare europeană. Participarea în proiecte naționale și internaționale. Existența parteneriatelor de dezvoltare cu: FEN, FISM, GIZ, USAID. Explorarea zonei geografice favorabile. Colaborarea inter-sectorială, inter-regională în cadrul Regiunii de Dezvoltare Centru. Existența Programelor și Fondurilor guvernamentale în domeniul Eficiență Energetică și Mediu. Colaborarea cu Federațiile sportive din țară. Participarea la competițiile sportive naționale și internaționale. Efectuarea schimbului de experiență. Orașele înfrățite. Cetățeni de onoare cu renume. Parteneriate cu instituții de cultură din alte orașe din republică și de peste hotare. Participarea la concursuri, expoziții naționale și internaționale. Tabere internaționale de promovare a tradițiilor culturale. Participarea la Programe naționale lansate. Atragerea investițiilor în domeniul educațional prin proiecte naționale și internaționale.</p>	<p>Lipsa căii ferate. Exodul forței de muncă. Starea de urgență în sănătate publică provocată de pandemia COVID 19. Majorarea amenzilor și penalităților. Corupția activă. Instabilitatea politică. Devalorizarea valutei naționale. Inflație sporită. Mediul fiscal și legislativ instabil. Calamități naturale Politizarea instituțiilor guvernamentale. Resurse externe insuficiente. Atitudine indiferentă față de protecția mediului. Scăderea nivelului de trai a populației. Majorarea prețurilor la resursele energetice, combustibil, transport. Dezechilibrul între îmbătrânirea populației și natalitatea redusă. Înrăutățirea stării ecologice. Exploatarea nerațională a resurselor naturale.</p>

2.5 PLANUL DE ACTIVITĂȚI

PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE a municipiului ORHEI

în următorii 5 ani (2021 – 2025)

2.5.1 Direcția strategică: Dezvoltarea infrastructurii sociale

Nr. d/o	Denumirea activității	Perioada (anul) / ținta indicatorilor					Costul (lei)	Indicatori de performanță	Sursa resurselor financiare	Responsabili
		2021	2022	2023	2024	2025				
1.	Asigurarea condițiilor optime pentru un proces de educație eficient și rezultativ									
1.1	<i>Îmbunătățirea condițiilor de educație în instituțiile de educație timpurie</i>									
1.1.1	Asigurarea securității exterioare a instituțiilor de învățământ preșcolar prin instalarea camerelor de supraveghere	1	3	5	7	7	Nr. instituțiilor dotate cu sistem de supraveghere video		Primăria, directorii instituțiilor de învățământ	
1.1.2	Asigurarea securității exterioare a instituțiilor de învățământ preșcolar prin iluminarea teritoriului	1	3	5	7	7	Nr. instituțiilor dotate cu sistem de iluminare		Primăria, directorii instituțiilor de învățământ	
1.1.3	Menținerea edificiilor instituțiilor de învățământ preșcolar în stare funcțională bună	100%	100%	100%	100%	100%	Starea funcțională a instituțiilor de învățământ		Primăria, directorii instituțiilor de învățământ	
1.1.4	Reparația curentă și capitală a edificiilor educaționale preșcolare și extrașcolare.	10%	25%	50%	75%	100%	Rata instituțiilor reparate		Primăria, directorii instituțiilor de învățământ	
1.1.5	Termoizolarea blocurilor instituțiilor preșcolare și extrașcolare	10%	25%	50%	75%	100%	Rata blocuri termoizolate		Primăria, directorii instituțiilor de	

1.1.6	Modernizarea rețelelor edilitare	10%	25%	50%	75%	100%	Rata de reparație a rețelelor edilitare	Primăria, directorii instituțiilor de învățământ
1.1.6	Reparația teritoriilor adiacente instituțiilor preșcolare și extrașcolare.	10%	25%	50%	75%	100%	Rata de reparație a terenurilor adiacente	Primăria, directorii instituțiilor de învățământ
1.1.7	Reparația și întreținerea pavilioanelor în instituțiile preșcolare.	10%	25%	50%	75%	100%	Rata de reparație a pavilioanelor	
1.1.9	Dotarea terenurilor de joacă cu echipamente noi.	10%	25%	50%	75%	100%	Rata de dotare a terenurilor de joacă	
1.1.10	Instalarea colectoarelor solare pe clădirile instituțiilor preșcolare pentru producerea apei calde	1	1	1	1	1	Nr. IPET dotate	Primăria, directorii IPET
1.2	<i>Educație timpurie de calitate</i>							
1.2.1	Achiziționarea bunurilor tehnico—materiale (de uz casnic, veselă, lenjerie ș.a.) pentru îmbunătățirea condițiilor de activitate	20%	40%	60%	80%	100%	Rata echipamentelor achiziționate	Directorii IPET, Primăria.
1.2.2	Dotarea instituțiilor preșcolare cu tehnică industrială: calandre de călcat pentru lenjerie, mașini de spălat vase, mașini de spălat rufe, uscătorie, etc.	20%	40%	60%	80%	100%	Rata echipamentelor achiziționate	Directorii IPET, Primăria.
1.2.3	Achiziționarea mobilierului și echipament tehnic pentru instituțiile preșcolare.	20%	40%	60%	80%	100%	Rata echipamentelor achiziționate	Directorii IPET, Primăria.
1.2.4	Scutiri de plată pentru întreținerea în instituțiile preșcolare pentru familiile cu mulți copii și social – vulnerabile	100%	100%	100%	100%	100%	Rata de acordare a scutirilor familiilor nevoiașe	Primăria, directorii IPET
1.2.5	Construcția sălilor sau terenurilor de		25%	50%	75%	100%	Rata IPET dotate	Primăria, directorii

	sport în instituțiile de educație timpurie din mun. Orhei										cu spațiu pentru sport		IPET
1.2.6	Dotarea sălilor festive cu echipament modern	20%	40%	60%	80%	100%					Rata IPET cu săli festive dotate cu echipament		Primăria, directorii IPET
1.2.7	Asigurarea instituțiilor preșcolare cu material didactic.	20%	40%	60%	80%	100%					Rata IPET dotate cu material didactic		Primăria, directorii IPET
1.2.8	Dotarea instituțiilor de învățământ preșcolar și extrașcolar cu senzori electrici pentru monitorizarea condițiilor de studii și pentru a spori securitatea instituțiilor.	20%	40%	60%	80%	100%					Rata IPET dotate cu material didactic		Primăria, directorii IPET
1.2.9	Dotarea instituțiilor de învățământ preșcolar cu sisteme de încălzire autonomă.	20%	40%	60%	80%	100%					Rata IPET dotate cu sistem de încălzire autonom		Primăria, directorii IPET
1.2.10	Dotarea IPET cu table interactive.		25%	50%	75%	100%					Rata IPET dotate cu table interactive		Primăria, directorii IPET
1.2.11	Implementarea sistemului electronic inteligent de evidență online a frecvenței copiilor.		25%	50%	75%	100%					Rata IPET dotate cu sistem electronic		Primăria, directorii IPET
1.2.12	Implementarea sistemului electronic de înregistrare a copiilor pentru frecvența IPET.		25%	50%	75%	100%					Rata IPET dotate cu sistem electronic		Primăria, directorii IPET
1.3	Educație prin activități extracurriculare												
1.5.1	Asigurarea accesului la activitățile realizate de instituțiile extrașcolare	100%	100%	100%	100%	100%					Raportul dintre copii care au solicitat și cei care sunt implicați		Directorii instituțiilor
1.5.2	Desfășurarea anuală calitativă a activităților sportive și de agrement	3	3	3	3	3					Nr. activităților		Primăria, directorii instituțiilor

3.1	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor culturale																			
3.1.1	Procurarea aparatajului audio, instrumente muzicale, efecte de lumini.									100%									Rata dotării cu aparataj.	Primăria, directorii instituțiilor
3.1.2	Efectuarea reparațiilor curente și capitale în instituțiile de cultură									25%	50%	75%	100%						Rata instituțiilor de cultură reparate	Primăria, directorii instituțiilor
3.1.3	Dotarea cu mobilier modern									25%	50%	75%	100%						Rata instituțiilor de cultură dotate cu mobilier	Primăria, directorii instituțiilor
3.1.4	Procurarea unei scene mobilă-pliantă pentru activități cultural municipale									1									Nr. scenelor procurate	Primăria mun. Orhei
3.2	Implicarea activă a cetățenilor în viața culturală a urbei																			
3.2.1	Realizarea activităților culturale în parteneriat cu reprezentanții societăților etnoculturale									1	1	1	1						Nr. evenimentelor petrecute împreună cu societățile etnoculturale	Primăria mun. Orhei
3.2.2	Crearea și deschiderea de noi cercuri de creație cu plată și fără plată, uniuni de amatori, cluburi după interese									1	2	3	3						Nr. astfel de cercuri active	Primăria mun. Orhei
3.2.3	Crearea unei zone de instalații stradale a artei moderne									1	1	1	1						Nr. instalațiilor instalate anual	Primăria mun. Orhei
3.3	Conservarea și păstrarea patrimoniului cultural																			
3.3.1	Evidența și protejarea monumentelor istorice, culturale din municipiu									25%	50%	100%	100%						Procentul monumentelor luate la evidență și protejate	Primăria mun. Orhei
3.3.2	Actualizarea informației din Registrul Monumentelor de însemnătate locală									25%	50%	100%	100%						Rata monumentelor incluse în	Primăria mun. Orhei

3.3.3	Restaurarea aspectului istoric al Centrului orașului Orhei	10%	25%	50%	75%	100%	registru local	Rata de restaurare a aspectului istoric	Primăria mun. Orhei
3.3.4	Editarea unui Album fotografic „Istoria orașului Orhei”		1				Album editat și realizat	Directorul Muzeului, Primăria mun. Orhei	
3.3.5	Crearea arhivei electronice a fotografiilor din diferite perioade al orașului Orhei	20%	40%	60%	80%	100%	Rata de dotare a arhivei cu fotografii	Directorul Muzeului, Primăria mun. Orhei	
3.3.6	Crearea și instalarea noilor monumente și obiecte artistice în mun. Orhei	1	1	1	1	1	Nr. Obiecte instalate anual	Primăria mun. Orhei	
3.3.7	Încurajarea și dezvoltarea permanentă a domeniului meșteșugurilor populare	3	3	3	3	3	Ațiuni de încurajare a domeniului	Primăria mun. Orhei	
3.3.8	Participarea cu succes la diferite concursuri și festivaluri: regionale, naționale și internaționale	1	1	1	1	1	Nr. de evenimente anuale	Primăria mun. Orhei, instituțiile subordonate	
3.3.9	Reconstrucția Muzeului de Istorie și Etnografie din municipiu	10%	25%	50%	75%	100%	Rata de reconstrucție a Muzeului	Directorul Muzeului, Primăria mun. Orhei	
3.3.10	Repararea fațadelor și iluminarea decorativă a monumentelor de arhitectură din centul orașului	20%	40%	60%	80%	100%	Rata de reparare și iluminare a monumentelor	Primăria mun. Orhei	
3.3.11	Curățirea și menținerea fațadelor a monumentelor istorice din oraș	100%	100%	100%	100%	100%	Rata monumentelor curățite și întreținute	Primăria mun. Orhei, Serviciul Comunal Locativ	
4.	Îmbunătățirea condițiilor de prestare a serviciilor de asistență socială								
4.1	Asigurarea incluziunii sociale a persoanelor din păturile social vulnerabile								
4.1.1	Perfecțarea Strategiei de dezvoltarea a		1				Strategia aprobată	Primăria mun. Orhei	

	serviciilor integrate de asistență socială pentru perioada 2020 – 2024																	
4.1.2	Elaborarea Registrului electronic al serviciilor sociale din municipiu	1												Nr. registrelor electronice elaborate				Primăria mun. Orhei
4.1.3	Înființarea serviciului de îngrijire socială la domiciliu contra plată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Serviciu înființat și activ				Primăria mun. Orhei
4.1.4	Dezvoltare în continuare a antreprenoriatului social pentru incluziunea persoanelor cu dezașabilități în câmpul muncii	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Activități de susținere a antreprenoriatului social				Primăria mun. Orhei
4.1.5	Organizarea activităților de instruire a asistenților sociali, a lucrătorilor sociali și perfecționarea lor profesională continuă	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Activități de instruire petrecute				Primăria mun. Orhei
4.1.6	Deschiderea unui azil pentru bătrâni	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Azil pentru bătrâni funcțional, anual				Primăria mun. Orhei
4.2	Protecția familiei și realizarea drepturilor copiilor																	
4.2.1	Realizarea unui studiu de evaluare a situației grupurilor social-vulnerabile	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. studiilor realizate				Primăria mun. Orhei
4.2.2	Implementarea proiectului de locuințe sociale pentru bugetari	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. de blocuri construite anual				Primăria mun. Orhei
4.2.3	Realizarea în continuare a serviciului social de sprijin pentru familii cu mulți copii	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Rata de satisfacție a solicitărilor de sprijin a familiilor				Primăria mun. Orhei
4.2.4	Constituirea unui centru social pentru persoane din familii vulnerabile													Centrul social creat				Primăria mun. Orhei
4.2.5	Susținerea persoanelor revenite de peste hotare	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Rata de satisfacție a solicitărilor				Primăria mun. Orhei
5.	Condiții create pentru un mod sănătos de viață																	

5.1	Amplasarea și amenajarea în cartierele municipiului a mini-terenurilor de fotbal artificial	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. terenurilor construite	Primăria mun. Orhei
5.2	Montarea și amenajarea de noi terenuri de joacă în diferite locuri din municipiu	5	5	5	5	5	5	5	5	Nr. terenuri de joacă amenajate	Primăria mun. Orhei
5.3	Montarea și amenajarea de noi terenuri de forță la aer liber în diferite locuri din municipiu	3	3	3	3	3	3	3	3	Nr. terenuri de forță în aer liber amenajate	Primăria mun. Orhei
5.4	Asigurarea condițiilor de funcționare efectivă a școlilor sportive din oraș	1	1	1	1	1	1	1	1	Măsuri întreprinse în susținerea școlilor sportive	Primăria mun. Orhei
5.5	Desfășurarea anuală a activităților sportive tradiționale	3	3	3	3	3	3	3	3	Nr. evenimentelor sportive anuale	Primăria mun. Orhei
5.6	Organizarea anuală a concursului „Cel mai performant sportiv”	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. evenimentelor sportive anuale	Primăria mun. Orhei
5.7	Reconstrucția capitală a stadioanelor mici și a altor spații pentru practicarea sportului din cartiere	25%	50%	75%	100%	100%	100%	100%	100%	Rata stadioanelor reparate și întreținute	Primăria mun. Orhei
5.8	Construcția unui bazin de înot	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. bazinelor de înot	Primăria mun. Orhei
5.9	Reconstrucția traseului pentru motocros în sec. Bucuria	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. traseuri reconstruite	Primăria mun. Orhei
5.10	Reparația Școlii Internat pentru crearea unui Centru Sportiv Multifuncțional cu bazin și locuri de cazare pe timp de campionate.	10%	25%	50%	75%	100%	100%	100%	100%	Rata de creare a Centruului Sportiv Multifuncțional	Primăria mun. Orhei
5.11	Construirea traseelor pentru petrecerea competițiilor sportive naționale și internaționale la diferite discipline atletice	10%	25%	50%	75%	100%	100%	100%	100%	Rata de construire a traseelor	Primăria mun. Orhei
6.	Asigurarea municipiului cu specialiști necesari pentru toate domeniile										

6.1	Orientarea profesională a absolvenților către specialitățile necesare municipiului	1	1	1	1	1	1	1	Activități de orientare profesională desfășurate	Primăria mun. Orhei
6.2	Pregătirea și perfecționarea continuă a rezervelor de cadre, inclusiv și manageriale	1	1	1	1	1	1	1	Activități desfășurate în acest sens	Primăria mun. Orhei
6.3	Aprecierea și susținerea specialiștilor performanți din comunitate	1	1	1	1	1	1	1	Nr. evenimentelor de apreciere și susținere	Primăria mun. Orhei
6.4	Crearea unui program local de orientare profesională în mediul de afaceri și școli, creat în baza proiectului Moldo–Elvețian ”JOBS”.	50	100	150	200	250			Nr. de elevi ce au participat în cadrul proiectului	Primăria mun. Orhei
6.5	Încadrarea în spațiul de muncă a persoanelor revenite	100%	100%	100%	100%	100%			Rata de satisfacție a solicitărilor	Primăria mun. Orhei

2.5.2 Direcția strategică: Dezvoltarea economică a municipiului

Nr. d/o	Denumirea activității	Perioada (anul)					Costul (lei)	Indicatori de performanță	Surse de finanțare	Responsabili
		2021	2022	2023	2024	2025				
1.	Îmbunătățirea condițiilor pentru potențialul investițional									
1.1	Reînnoirea periodică a paginii web a sectorului economic din mun. Orhei	3	4	4	4	4		Nr. activităților anuale de reînnoire a acestor date		Primăria mun. Orhei
1.2	Elaborarea unui ghid investițional al	1						Ghid elaborat		Primăria mun.

	municipiului																		Orhei	
1.3	Promovarea seminarelor orientate spre elaborarea și prezentarea ofertelor investiționale	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Activități de promovare a seminarelor	Primăria mun. Orhei
1.4	Organizarea forumurilor economice naționale și internaționale	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. de forumuri petrecute	Primăria mun. Orhei
1.5	Crearea unui incubator de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Incubator creat și activ	Primăria mun. Orhei
1.6	Crearea unei Hărți interactive electronice a sectorului economic municipal	25%	50%	75%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Rata de implementare a hărții	Primăria mun. Orhei
1.7	Construcția edificiului Centrului regional de business, multifuncțional (va încorpora incubatorul de afaceri, spații pentru birouri TIC și BPO)																		Edificiu construit	Primăria mun. Orhei
2.	Încurajarea și consolidarea capacităților întreprinderilor locale																			
2.1	Crearea parcului IT	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Parc IT Creat și activ	Primăria mun. Orhei
2.2	Crearea unei bazei de date a IMM-urilor din municipiul Orhei	50%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Rata de implementare a bazei de date	Primăria mun. Orhei
2.3	Realizarea programului de promovare și susținere a producției fabricate de către întreprinderile locale în rîndul consumatorilor locali și internaționali	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Program realizat și implicat anual	Primăria mun. Orhei
2.4	Realizarea strategiei de protecție a consumatorului																		Strategie aprobată	Primăria mun. Orhei
2.5	Organizarea seminarilor în susținerea domeniului inovațional	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. evenimentelor desfășurate	Primăria mun. Orhei
2.6	Organizarea concursurilor de susținere a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. evenimentelor desfășurate	Primăria mun. Orhei

	inovațiilor																					
2.7	Dezvoltarea în continuare a sectorului agro-alimentar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Activități de susținere a sectorului agro-alimentar	Primăria mun. Orhei
2.8	Activități de susținere a tinerilor antreprenori	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Nr. activități întreprinse anual	Primăria mun. Orhei
3.	Valorificarea potențialului turistic din oraș și din regiune																					
3.1	Implementarea proiectelor de dezvoltare a turismului în parteneriatului cu societatea civilă	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Nr. proiectelor realizate împreună cu societatea civilă	Primăria mun. Orhei, AO din oraș.
3.2	Susținerea sectorului HORECA în crearea condițiilor pentru dezvoltarea turismului	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Nr. de măsuri luate în susținerea sect. HORECA	Primăria mun. Orhei
3.3	Formarea unei echipe de ghizi profesioniști	1																			Echipă de ghizi formată	Primăria mun. Orhei, Muzeul
3.4	Susținerea dezvoltării pensiunilor turistice	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Activități de susținere a pensiunilor	Primăria mun. Orhei
3.5	Organizarea târgurilor meșteșugurilor	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Nr. târgurilor meșteșugurilor desfășurate	Primăria mun. Orhei
3.6	Atragerea proiectelor de valorificare a traseelor turistice și încadrarea mun. Orhei în infrastructura națională pentru dezvoltarea turismului	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. de trasee turistice în care este inclus mun. Orhei	Primăria mun. Orhei
3.7	Elaborarea strategiei de dezvoltare a turismului în mun. Orhei																				Strategia de dezvoltare a turismului realizată	Primăria mun. Orhei
3.8	Crearea unui centru informațional turistic municipal																				Centrul informațional turistic funcțional	Primăria mun. Orhei

4.	Utilizarea energiei din surse alternative											
4.1	Analiza posibilităților de valorificare al potențialului eolian						1	1			Studiu realizat de valorificarea potențialului eolian	Primăria mun. Orhei
4.2	Construcția unui Parc de panouri solare							1			Parc de panouri solare creat	Primăria mun. Orhei
4.3	Montarea panourilor solare la instituțiile bugetare	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. instituțiilor bugetare dotate cu panouri solare	Primăria mun. Orhei
5.	Dezvoltarea Zonei Economice Libere.											
5.1	Diversificarea activităților economice la ZEL Orhei						1				Nr. activităților economice noi	Primăria mun. Orhei
5.2	Atragerea întreprinderilor industriale pe terenul de rezervă a municipiului						1	1	1	1	Nr. întreprinderilor atrase	Primăria mun. Orhei
5.3	Organizarea "Ziua ușilor deschise" la diverse entități economice: excursii, întâlniri, dezbateri, expoziții.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. de activități realizate	Primăria mun. Orhei
5.4	Extinderea Zonei Economice Libere	10%	20%	30%	40%	50%					Rata de extindere ZEL	Primăria mun. Orhei
5.5	Trasarea rețelelor inginereste în ZEL	10%	20%	30%	40%	50%					Rata de trasare a rețelelor	Primăria mun. Orhei
5.6	Efectuarea lucrărilor de pregătire a terenurilor în ZEL	10%	20%	30%	40%	50%					Rata de pregătire a terenurilor	Primăria mun. Orhei
6.	Amenajarea piețelor agricole din oraș											
6.1	Îmbunătățirea condițiilor sanitaro-igienice la Piața central existentă	4	4	4	4	4	4	4	4	4	Măsuri de îmbunătățire a condițiilor sanitaro-igienice	Î.M. Achiziții, Comerț și piețe
6.2	Organizarea iarmarocului agricol de vară și toamnă cu valorificarea tradițiilor etno-folclorice	2	2	2	2	2	2	2	2	2	Iarmaroace agricole desfășurate	Primăria mun. Orhei
6.3	Reamenajarea piețelor agricole existente	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nr. de piețe reamenajate	Î.M. Achiziții, Comerț și piețe

	din cartiere la standarde europene										
6.4	Construcția capitală a pieței agroalimentare regionale	1							Piață regională funcțională		Primăria mun. Orhei

2.5.3 Direcția strategică: Prestarea serviciilor de gospodărie comunală moderne

Nr. d/o	Denumirea activității	Perioada (anul)					Costul (lei)	Indicatori de performanță	Surse de finanțare	Responsabili
		2021	2022	2023	2024	2025				
1.	Drumuri municipale calitative și siguranță rutieră asigurată									
1.1	Elaborarea studiului de fezabilitate privind modernizarea drumurilor	3	3	3	3	3	Studii de fezabilitate elaborate		Primăria mun. Orhei	
1.2	Construcția și reabilitarea trotuarelor în oraș	3	5	5	5	5	Nr. de străzi pe care sunt reabilitate trotuarele		Primăria mun. Orhei	
1.3	Modernizarea parcului de tehnică specială pentru întreținerea drumurilor publice	3	5	5	5	5	Nr. de tehnică reînnoită		Primăria mun. Orhei	
1.4	Instalarea suplimentară a semafoarelor pietonale	2	2	2	2	2	Nr. intersecțiilor dotate cu semafoare pietonale		Primăria mun. Orhei	
1.5	Reparația străzilor din cartierul Slobozia Doamnei	10%	20%	40%	60%	80%	Rata de reparație a străzilor		Primăria mun. Orhei	
1.6	Reparația străzilor din sectorul Centru	10%	20%	40%	60%	80%	Rata de reparație a străzilor		Primăria mun. Orhei	
1.7	Reparația străzilor din sectorul Bucuria	10%	20%	40%	60%	80%	Rata de reparație a străzilor		Primăria mun. Orhei	
1.8	Reparația străzilor din sectorul Nordic	10%	20%	40%	60%	80%	Rata de reparație a străzilor		Primăria mun. Orhei	

1.9	Reparația străzilor din sectorul Lupoanca	10%	20%	40%	60%	80%			străzilor	Orhei
1.10	Extinderea rețelelor de iluminare stradală în toate cartierele municipiului	100%	100%	100%	100%	100%			Rata de reparație a străzilor	Primăria mun. Orhei
1.11	Construirea canalelor pentru scurgerea apelor pluviale	10%	20%	40%	60%	80%			Rata de iluminare a orașului	Primăria mun. Orhei
1.12	Reparația și extinderea podurilor de la intrarea în cartierul Slobozia Doamnei		1		1				Rata străzilor dotate cu canale pentru scurgerea apelor pluviale	Primăria mun. Orhei
1.13	Crearea locurilor de parcare și alimentare cu curent electric pentru automobilele electrice.	1	1	1	1	1			Nr. de poduri reparate și extinse	Primăria mun. Orhei
2.	Serviciul transport de pasageri cu grad înalt de securitate și confort								Nr. locurilor de alimentare cu curent electric	Primăria mun. Orhei
2.1	Construcția și reparația (capitală și curentă) stațiilor de pasageri, alimentarea acestora cu curent electric.	60%	80%	100%	100%	100%			Rata stațiilor de așteptare reparate capital	Primăria mun. Orhei
2.2	Dotarea stațiilor cu panouri de informare electronice	20%	40%	60%	80%	100%			Rata stațiilor de așteptare dotate cu panouri electronice	Primăria mun. Orhei
2.3	Crearea unei rute speciale pentru copii – deplasarea la școli și grădinițe		1	1	1	1			Rută pentru deplasarea copiilor creată	Primăria mun. Orhei
2.4	Reînnoirea parcului de transport de pasageri cu unități noi și mai confortabile	3	3	3	3	3			Nr. unităților de transport	Primăria mun. Orhei
2.5	Modernizarea și reamenajarea Gării Auto		1						Gara auto reamenajată	Primăria mun. Orhei
2.6	Amenajarea stației terminus din sectoarele Nordic, Lupoanca, Nistreana, Bucuria. Crearea condițiilor de recreere pentru		1	1	1	1			Nr. stațiilor terminus amenajate	Primăria mun. Orhei

	șoferi																									
2.7	Extinderea serviciului de transport public municipal în unul regional	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2											Nr. rutelor noi formate	Primăria mun. Orhei		
2.8	Dotarea transportului public cu sistem electronic de achitare și evidența pasagerilor												1											Nr. sisteme instalate	Primăria mun. Orhei	
3.	Servicii de aprovizionare cu apă și canalizare calitativ prestate																									
3.1	Reînnoirea rețelelor de apeduct de cartier	10%	20%	40%	60%	80%																		Rata rețelelor de apeduct reînnoite	Regia Apă Canal S.A.	
3.2	Reparația și modernizarea traseului magistral de apeduct și canalizare	10%	20%	40%	60%	80%																		Rata de modernizare a traseului magistral	Regia Apă Canal S.A.	
3.3	Modernizarea parcului de autospeciale ÎM “Apă Canal”	2	2	2	2	2																		Nr. de tehnică reînnoită	Regia Apă Canal S.A.	
4.	Managementul gestionarii deșeurilor menajere solide																									
4.1	Amenajarea de noi platforme de colectare și sortare a deșeurilor	50%	75%	100%																					Rata de acoperire a orașului cu platforme de colectare a DMS	Î.M. SCL Orhei
4.2	Instruire cetățenilor privind sortarea și colectarea ecologică a deșeurilor	5	5	5	5	5																			Nr. activităților de instruire desfășurate	Î.M. SCL Orhei
4.3	Crearea unei stații regionale de sortare a deșeurilor menajere																								Stație de sortare a deșeurilor creată	Î.M. SCL Orhei, Primăria mun. Orhei
4.4	Colectarea separată a deșeurilor	20%	40%	60%	80%	100%																			Rata de prezență a tomberoanelor pentru colectarea separată a deșeurilor	Î.M. SCL Orhei, Primăria mun. Orhei
4.5	Lichidarea depozitelor de deșeurii neconforme																								Rata de lichidare a depozitelor de	Î.M. SCL Orhei, Primăria mun.

4.6	Asigurarea cu tomberoane pentru toate gospodăriile individuale (case particulare)	20%	40%	60%	80%	100%			deșuri neconforme		Orhei
5.	Protecția mediului ambiant și utilizarea rațională a resurselor energetice								Rata de dotare a gospodăriilor cu tomberoane		Î.M. SCL Orhei
5.1	Izolarea pereților exteriori ai blocurilor locative multietajate		20%	40%	60%	80%			Rata blocurilor izolate		Primăria mun. Orhei
5.2	Izolarea pereților exteriori ai edificiilor instituțiilor bugetare		20%	40%	60%	80%			Rata edificiilor izolate		Primăria mun. Orhei
5.3	Montarea sistemelor autonome de încălzire la instituțiile din subordine	20%	40%	60%	80%	100%			Rata instituțiilor cu încălzire autonomă		Primăria mun. Orhei
5.4	Promovarea eficienței energetice în rândul populației	3	3	3	3	3			Nr. activităților de promovare a eficienței energetice		Primăria mun. Orhei
5.5	Extinderea suprafețelor plantate cu puieți de arbori și arbuști	70	70	70	70	70			Nr. de puieți plantați anual		Primăria mun. Orhei
5.6	Modernizarea stalațiilor de epurare	1	1	1	1	1			Activități de modernizare		Primăria mun. Orhei
5.7	Curățirea albiilor râurilor Ivanos și Răut în limitele municipiului	2	2	2	2	2			Activități de curățire a râurilor		Primăria mun. Orhei
6.	Îmbunătățirea calității serviciilor locativ-comunale										
6.1	Înființarea și înregistrarea de stat a asociației de coproprietari și a condominiului	20%	40%	60%	80%	100%			Rata blocurilor de locuit cu asociații înregistrate		Î.M. SCL Orhei
6.2	Cunoașterea cetățenilor din blocurile locative cu prevederile Legii nr. 913 din 30-03-2000 „ Condominiul în fondul locativ ” publicat: 19-10-2000 în Monitorul Oficial	4	4	4	4	4			Activități de informare a cetățenilor		Î.M. SCL Orhei

6.3	Elaborarea Regulamentului Asociațiilor de Condominiu		1						Regulament aprobat	Î.M. SCL Orhei
6.4	Pașaportizarea clădirilor publice și private	20%	40%	60%	80%	100%			Rata clădirilor pașaportizate	Î.M. SCL Orhei, Primăria mun. Orhei
6.5	Reparația scârilor, accesul la blocurile locative	20%	40%	60%	80%	100%			Rata scârilor reparate	Î.M. SCL Orhei
6.6	Inventarierea construcțiilor neautorizate: garaje, extinderi balcoane, garduri, cotețe, etc.	20%	40%	60%	80%	100%			Rata de inventariere a construcțiilor neautorizate	Primăria mun. Orhei
6.7	Reparația curților din cartierul Slobozia Doamnei	10%	20%	40%	60%	80%			Rata de reparație a curților	Primăria mun. Orhei
6.8	Reparația curților din sectorul Centru	10%	20%	40%	60%	80%			Rata de reparație a curților	Primăria mun. Orhei
6.9	Reparația curților din sectorul Bucuria	10%	25%	50%	75%	100%			Rata de reparație a curților	Primăria mun. Orhei
6.10	Reparația curților din sectorul Nordic	10%	20%	40%	60%	80%			Rata de reparație a curților	Primăria mun. Orhei
6.11	Reparația curților din sectorul Lupoaița	10%	20%	40%	60%	80%			Rata de reparație a curților	Primăria mun. Orhei

2.5.4 Direcția strategică: Amenajarea și îmbunătățirea aspectului estetic al municipiului

Nr. d/o	Denumirea activității	Perioada (anul)					Costul (lei)	Indicatori de performanță	Surse de finanțare	Responsabili
		2021	2022	2023	2024	2025				
1.	Crearea și amenajarea zonelor de odihnă și agrement									
1.1	Crearea zonelor de odihnă moderne în toate cartierele municipiului	1	1	1	1	1		Zonă de agrement creată		Primăria mun. Orhei
1.2	Crearea unui parc de divertisment pentru		1					Parc de divertisment creat		Primăria mun. Orhei

	copii																			
1.3	Crearea zonelor de odihnă moderne în jurul bazinelor acvatice existente							1												Primăria mun. Orhei
1.4	Instalarea urnelor și băncilor în toate parcurile din oraș	50%	75%	100%																Primăria mun. Orhei
1.5	Construcția și amenajarea WC publice	2	4	6																Primăria mun. Orhei
1.6	Amenajarea unui scuar în sectorul Nistreană			1																Primăria mun. Orhei
1.7	Dotarea OrheiLand cu noi atracții, precum "Roata panoramică"	1	1	1	1	1	1	1												Primăria mun. Orhei
2.	Zone eco cu securitate sporită de deplasare																			
2.1	Crearea unei rețele de piste pentru cicliști	20%	40%	60%	80%	100%														Primăria mun. Orhei
2.2	Crearea unor zone pietonale în diferite zone ale orașului	1	1	1																Primăria mun. Orhei
2.3	Instalarea indicatoarelor la pistele pietonale și de cicliști	20%	40%	60%	80%	100%														Primăria mun. Orhei
3.	Implementarea măsurilor de protecție în cadrul proiectului „Oraș protejat”																			
3.1	Extinderea sistemului de supraveghere video	10	10	10	10	10														Primăria mun. Orhei
3.2	Instalarea sistemelor de iluminare inteligentă în rețelele de iluminare stradală	20%	40%	60%	80%	100%														Primăria mun. Orhei
3.3	Instalarea sistemelor de analiză și prelucrare inteligentă a datelor, în sistemul	1	1	1	1	1														Primăria mun. Orhei

municipiului													
5.1	Actualizarea Planului urbanistic de amenajare a municipiului				1							Plan urbanistic actualizat	Primăria mun. Orhei
5.2	Campanie de salubritate a localității (zile sanitare tradiționale)	3	3	3	3	3	3	3	3			Nr. activităților de salubritate publică	Primăria mun. Orhei
5.3	Inventarierea spațiilor abandonate și ecologizarea acestora	20%	40%	60%	80%	100%	100%	100%	100%			Rata de ecologizare a spațiilor publice abandonate	Primăria mun. Orhei
5.4	Protejarea, amenajarea, restabilirea izvoarelor	20%	40%	60%	80%	100%	100%	100%	100%			Rata amenajare a izvoarelor	Primăria mun. Orhei
5.5	Reconstrucția capitală a edificiului „Complexul fostei conduceri a Zemstvei județene cu parcul aferent”		25%	50%	75%	100%	100%	100%	100%			Procentajul de reparație a clădirii	Primăria mun. Orhei
5.6	Reconstrucția fațadelor clădirilor multietajate din mun. Orhei	20%	40%	60%	80%	100%	100%	100%	100%			Rata de reparație a clădirilor din mun. Orhei	Primăria mun. Orhei
5.7	Construcția cartierului nou	10%	20%	30%	40%	50%	50%	50%	50%			Rata de construcție a cartierului nou	Primăria mun. Orhei
5.8	Trasarea rețelelor edilitare și de comunicații subterană în cartierul nou	10%	20%	30%	40%	50%	50%	50%	50%			Rata de trasare a rețelelor	Primăria mun. Orhei

2.5.5 Direcția strategică: Parteneriat și guvernare locală

Nr. d/o	Denumirea activității	Perioada (anul)					Costul (lei)	Indicatori de performanță	Surse de finanțare	Responsabili
		2021	2022	2023	2024	2025				
1.	Menținerea permanentă în stare funcțională a paginii web a Primăriei									
1.1	Îmbunătățirea calității paginii web existente	12	12	12	12	12		Nr. de activități pentru		Primăria mun. Orhei

4.3	Prelucrarea datelor și analiza rezultatelor	5	5	5	5	5	5	5	5	5				Primăria mun. Orhei
5.	Crearea condițiilor pentru îmbunătățirea performanțelor administrative													
5.1	Organizarea unui studiu pentru identificarea necesităților de instruire a angajaților din Primărie	1	1	1	1	1	1	1	1	1		Studiu realizat		Primăria mun. Orhei
5.2	Alcătuirea planului-grafic de desfășurarea a seminarelor	1	1	1	1	1	1	1	1	1		Plan elaborat		Primăria mun. Orhei
5.3	Organizarea cursurilor de calificare a specialiștilor din APL la cerințele standardelor europene	10	10	10	10	10	10	10	10	10		Nr. de cursuri și instruirii la care au participat specialiștii din cadrul APL		Primăria mun. Orhei
6.	Promovarea și încurajarea voluntariatului în viața comunității													
6.1	Implicarea voluntarilor în diferite activități comunitare	5	5	5	5	5	5	5	5	5		Nr. de activități cu implicarea voluntarilor		Primăria mun. Orhei
6.2	Asigurarea prestării unor servicii publice în bază de voluntariat	5	5	5	5	5	5	5	5	5		Nr. serviciilor prestate cu implicarea voluntarilor		Primăria mun. Orhei
6.3	Susținerea ONG-urilor, care promovează acțiuni de voluntariat în rândul copiilor și tinerilor	3	3	3	3	3	3	3	3	3		Nr. activităților de susținere a ONG		Primăria mun. Orhei
6.4	Acordarea suportului necesar pentru dezvoltarea Consiliului Local al Tinerilor din municipiu	5	5	5	5	5	5	5	5	5		Nr. activităților de suport pentru Consiliul local al tinerilor		Primăria mun. Orhei
7.	Transparență în procesul decizional													
7.1	Recepționarea mesajelor, informației,	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%		Rata de		Primăria mun.

	propunerilor de la cetățeni prin diferite modalități									recepționare a mesajelor parvenite de la cetățeni		Orhei
7.2	Elaborarea și difuzarea diferitor materiale distributive promoționale despre activitatea APL	12	12	12	12	12	12	12	12	Nr. activităților de distribuire a materialelor		Primăria mun. Orhei
7.3	Asigurarea transparenței vieții comunitare prin intermediul paginei web a Primăriei	12	12	12	12	12	12	12	12	Nr. activităților de sporire a transparenței prin intermediu web		Primăria mun. Orhei
7.4	Asigurarea transparenței vieții comunitare în cadrul emisiunilor radio și TV locale și republicane	12	12	12	12	12	12	12	12	Nr. de participări la radio și TV		Primăria mun. Orhei
7.5	Informarea cetățenilor despre realizările comunitare în cadrul Adunărilor de Cartier	12	12	12	12	12	12	12	12	Nr. întâlnirilor în cartier		Primăria mun. Orhei
7.6	Consultări publice cu populația	12	12	12	12	12	12	12	12	Nr. consultărilor publice		Primăria mun. Orhei
7.7	Editarea unui ziar municipal pentru copii și elevi	1								Nr. de ziare realizat		Primăria mun. Orhei

*Secretar interimar al
Comitetului mun. Orhei*

[Signature]